

V I E N Y B Ė

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

75 M. 30 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 M. RUGPJUČIO (AUGUST) 4 D.

Telefonas:
APlegate 7-7257

KAINA 15 C.

“O TĖVIŠKĖ - TOKS MIELAS KRAŠTAS...”

Dabar

Juozas Tysliava

“Zinova!” tvirtina, kad po “šurum — burum” dėl Berlyno, pagaliau bus sušaukta visų su Hitlerio Vokietija kariausiu valstybių konferencija, kurioje Chruščiovas tikisi išsiderėti tris dalykus:

Laisvo, Jungtinių Tautų kontroliuojamo, miesto teises Berlynui, Rytų Vokietijos nepriklausomybės pripažinimą ir dabartinių Lenkijos vakarų sienų (su Vokietija) patvirtinimą.

Sakoma, kad ir tas iš anksto paskelbtas Chruščiovo manifestas apie utopiją Sovietų Sąjungoje faktiškai yra alyvos šakelės kyštelėjimas prezidentui Kennedy.

Mat, kai sovietai kalba apie tai, kas per ateinančius 20 metų pas juos bus padaryta, būtent, kad žmogus, dirbdamas penkias dienas savaitėje, po penkias valandas kasdien, gaus nemokamai ir butą su maistu, ir mokslą su gydymu ir, gal būt, automobilį su kur u, tai apie karą dėl Berlyno, žinoma, nėra kas kalbėti...

Taip Chruščiovas, paskelbdamas tą būsimąją komunistų partijos programą, galvojęs arba, tiksliau sakant, norėjęs, kad kiti taip galvotų. Nors, kita vertus, tame jo manifeste yra keletas tokių skylių, pro kurias lengvai galėtų išlįsti visi tie sovietų tankai, kurie dabar stovi ties Berlynu...

O tuo tarpu pavergtųjų tautų atstovai jaudinasi, kad prezidentas Kennedy savo kalboje neužsiminė apie jų kraštus anapus geležinės uždangos...

Ar tai reiškia, kad tos tautos, įskaitant ir Pabaltijį, Chruščioviui išsiderėjus “dalykus”, būtų paliktos, anot rusų, “vilkams suėsti”?

Liepos 26 suėjo 10 metų, kai Šveicarijoje (La Chaux, sur Vevey) mirė Juozas Gabrys, kuris jau 1905 metais, kovodamas su caro žandarais, savo tėvo Paršaičio pavarde pakeltė savo motinos, buvusios Gabrytės, mergautinę pavardę.

Gabrys, kuris save laikė Lietuvos “užsienio politikos tėvu”, jau 1911 metais, savo laiškuose iš Paryžiaus, Vienybėsje kėlė Lietuvos Informacijos Biuro steigimo reikalą. Tas biuras, kurio vardu Gabrys leido propagandinius leidinius apie Lietuvą, paskui buvo perkeltas į Šveicariją.

Bet su Gabriu atsitiko tas, kas atsitinka su daugeliu politinių emigrantų — kai jie atitrūksta nuo savo tautos kamieno. Gabrys buvo įsitikinęs, kad ji nepriklausoma Lietuva

pasitiks su išplėstomis rankomis. Deja, buvo priešingai. Kai 1919 metų pradžioje Gabrys su prancūzų misija atvyko į Kauną, vyriausybė įsakė

Nukelta į 4 psl.

sistato pareigūnas ir klausia: — Kur buvai šią naktį? — Miegojau, drąsiai atsako biznierių. — Mes žinome, kad tu buvai išvykęs, pagrasino pareigūnas.

Per įvykusias išleistuves “tarybinės vyriausybės atstovai” daug kalbėjo apie savo laimėjimus, pažangą ir gyventojų laisvę krašte. Bet kai ekskursantams buvo pasiūlyta pareikšti savo mintis, biznierių, kuriam tik vogčia pavyko pamatyti tėviškę, taip pat paprašė balso.

— Mes iš taip toli atvykome aplankyti savo tėviškes, o jūs neleidžiote... Kas čia do žmonės? Kas čia do vyriausybė? — priekaištavo biznierių.

Vos spėjus išstarti šiuos žodžius, biznierių ant peties pajuto sunkią pareigūno ranką... — Ar tu čia atvykai niekinti mūsų vyriausybę? — paklausė tas pats rūstus pareigūnas. Net ir drąsus, su Amerikos pasu kišenėje, biznierių krūptelėjo. Bet incidentą išgelbėjęs Rotomskas, kaltę suversdamas ... vokalai.

Dabar, laimingai grįžęs į Brooklyną, biznierių pasakoja savo įspūdžius, kurie, sakoma, Laisvės skaitytojams labai nepatinka.

Pasakojama, kad kiti ekskursantai, kurie taip pat mėginę nuvažiuoti į tėviškes, pakeliui buvę sulaukyti ir grąžinti atgal...

L. NORKUS

Mes atvykome aplankyti savo tėviškes, o jūs neleidžiote...

Praeitos savaitės Vienybės numeryje “grįžęs iš Lietuvos pasakoja”, kad jam nebuvo trukdoma nuvykti į tėviškę ir pasimatyti su artimaisiais. Bet, kaip šių žodžių autorius patyrė, ne visos ekskursijos dalyviai buvo tokie laimingi.

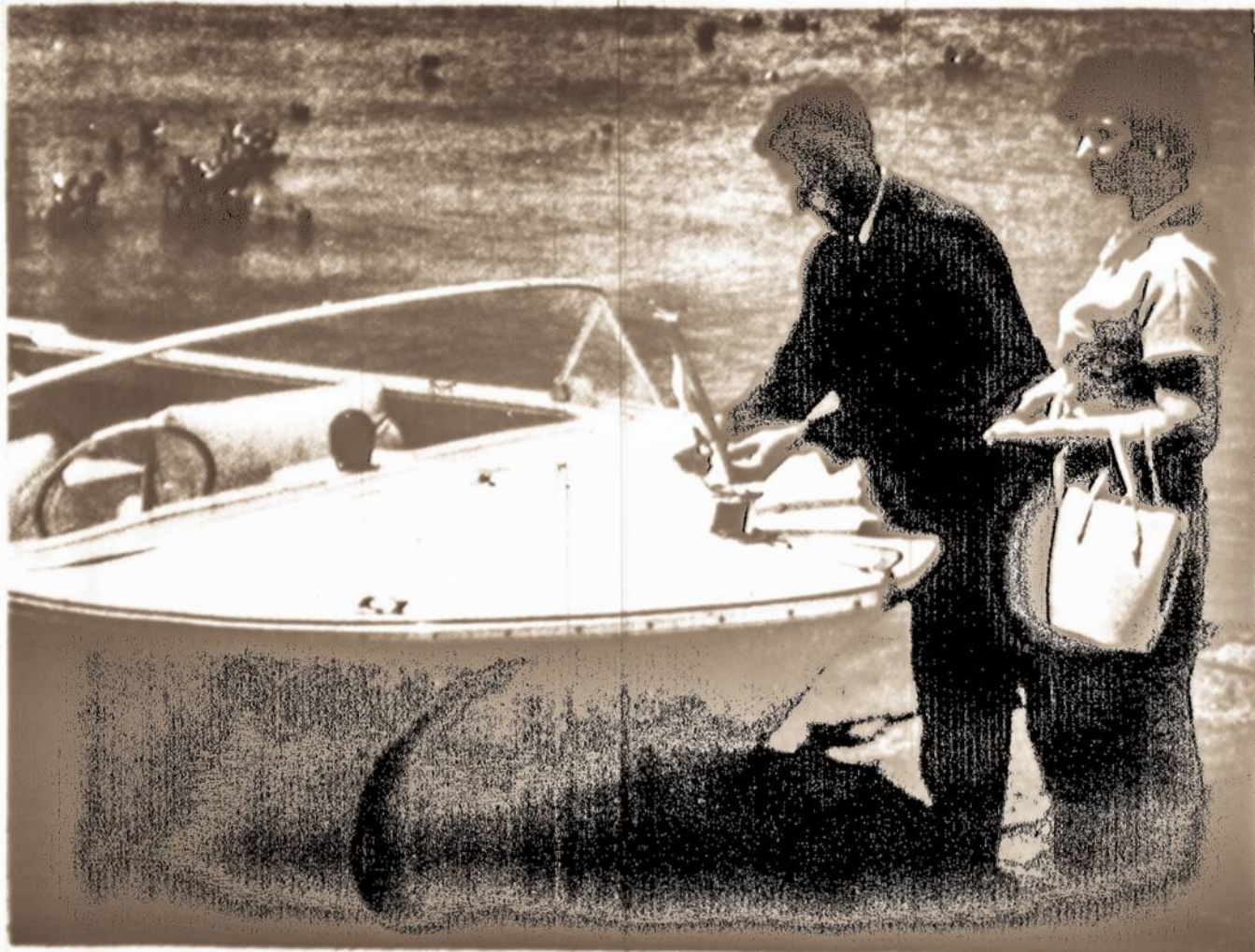
Vienas žinomas Brooklyno biznierių, kuris toje ekskursijoje taip pat dalyvauja, dabar, grįžęs namo, savo draugams pasakoja kitokius įspū-

džius. Negavęs leidimo aplankyti savo tėviškę, kurios nebuvo matęs 50 metų, biznierių ryžosi “okupantą apstatyti”. Nuvykęs su ekskursantais į Kauną, jis vieną vakarą išėmė į gatvę “gryną orą pakvėpuoti”. Už poros kvartalų nuo viešbučio, kur ekskursan-

tai buvo apgyvendinti, jis randa stovintį automobilį. Žodis po žodžio, šoferis sutinka jį pristatyti į tėviškę — Daugiau gazo, brolyti, paragino biznierių šoferį. Kad tik greičiau pamačius tiek metų nematytą tėviškę... Kellonė žvaigždėto vakaro tyloje

vysta pagal planą: Villampolė, Raudondvaris, Nevėžis ir štai Dubysos vandens juosta prie Seredžiaus...

Vos pora valandų pabuvęs savo tėviškėje, nors ir nakčia pamatęs tuos takus, kuriais mažas būdamas basas bėgiodavo, senas lietuvis amerikietis grįžta tais pačiais keliais į Kauną. Jam atrodė, kad niekas nepastebėjo, kaip jis grįžo į viešbutį. Bet štai pri-

L. Kančausko nuotraukos

Trauk į vakarus, tautietai

(LAIŠKAS IŠ SAN FRANCISCO)

Pagal paskutinio cenzo rezultatus, Kalifornija yra antroji (po New Yorko) valstybė gyventojų gausumu. Nors Kalifornijos gyventojų prieauglis viršija bet kurios kitos valstybės prieauglį, nuošimtis čia yra žymiai žemesnis, negu kitose valstybėse. Dėl palankių klimato, ir susistėkimo sąlygų, kapitalo investavimas yra aukštas ir pajėgia lengvai įjungti kad ir aukšta darbininkų prieauglį. Tie nauji gyventojai savo prekių ir patarnavimo pareikalavimų sukuria eilę naujų darbų.

Didžiausias Kalifornijos miestas, kaip žinoma, yra Los Angeles su savo plačiai išsibarščiusiais gyventojais, su didele kariniams ir komerciniams reikalams gaminančia industrija. Antras savo dydžiu yra taip pat gerai žinomas spalvingas San Francisco miestas. Nors pats San Francisco turi tikrai apie pusę milijono gyventojų, jį supa, apie dvidešimtis mylių spindulyje, eilė didesnių ir mažesnių miestų, kurie visi sudaro taip vadinamą "Bay area", su daugiau kaip dviem milijonais gyventojų.

San Francisco vardas dvelkia istorija: jisai yra Kalifornijos pradžia ir jos romantika. Jisai yra Kalifornijos kultūrinis ir komercinis centras,

daugelio laikomas gražiausiu ir įdomiausiu Amerikos miestu. Daugelyje atvejų San Francisco gyvenimo sąlygos yra malonesnės, negu Los Angeles. Dėl savo palankios geografinės padėties (miestas yra pusiasalyje, iš trijų pusių supamas vėsus Pacifiko), klimatas vėsus vasarą, šiltas ir malonus žiemą. Čia lyja gal tik 2-3 savaites per metus, sniego neiškrenta. Vidutinė vasaros temperatūra 70-75°, ir retą dieną saulėt nesūpso danguje. Rytų tvankus karštis, kietos žiemos, Los Angeles "smogas", Floridos hurakanai ar tornadai - čia nežinomos sąvokos. Mieste yra didžiausias žmogaus rankos sukurtas parkas pasaulyje, puikus Golden Gate parkas; miesto šoną plauna Ramusis vandenynas; San Francisco miesto kalneliai ir tiltai yra plačiai žinomi. Už 150 mylių yra Sierras kalnai, teikia idealias žiemos sporto sąlygas; vasarą - puikias iškylavimo, žuvalimo ir panašias galimybes. Pavažiavus keliasdešimt mylių už miesto į rytus, klimatas greitai keičiasi; žiemos yra šaltesnės, vasaros saulė karšta ir deginanti.

Vienintelė San Francisco yda - lietuvių stoka. Dėl idealių čionkyščių klimato, gamtos ir kultūrinių sąlygų, tai

tikrai nuostolinga lietuviams, kurie čia galėtų gyventi linkmiau ir maloniau negu kitur. Daugelio persikėlimo planai nukrypsta į Los Angeles, kadangi tenai jau yra gausi lietuvių grupė. Bet ir San Francisco yra tikrai vertas dėmesio tiems, kurie nori ką nors geresnio ar įdomesnio surasti. Klekvienas naujai atvykęs lietuvis padidintų čia esančią grupelę. Kitos tautybės čia esamas vertybes tinkamai įvertino, ir mes čia turime gausias latvių, estų, vokiečių, rusų, ir kitas grupes. Reikia tikėtis, kad ir lietuviai ju pėdomis paseks ir pasinaudos maloniomis gyvenimo sąlygomis, - sąlygomis, kurių gal niekur kitur nėra.

Sitos įžanginės žinėlės apie Kaliforniją ir San Francisco yra, be abejo, bendro pobūdžio, ir aš mielai noru galėčiau suteikti suinteresuotiems asmenims daugiau žinių jiems rūpimais klausimais, Tuo reikalu prašau rašyti: V. Navickas, P. O. Box 4672, San Francisco 1, California.

MUMS RAŠO:

Vienybė yra vienas iš geriausių lietuviškų savaitraščių pasaulyje. Bet, mano manymu, ji turėtų tarnauti ne vien tautininkams ar sandariečiams, bet taip pat krikščionims demokratams, socialistams ir bendrai visiems tiems lietuviams, kurie kovoja už Lietuvos nepriklausomybę. Be to, aš pageldaučiau, kad joje būtų rašoma iš kiekvienos didesnės lietuvių kolonijos, kaip tai daro V. Bakūnas iš Los Angeles, Cal. Taip pat būtų naudinga Vienybėje įvedus patarimų, klausimų iš atsakymų skyrių, kaip ir viso pasaulio lietuvių spaudos apžvalgą.

KAZYS KULAS

KUR ATOSTOGAUTI?

LUŠIAI IR VEITAI nuoširdžiai kviečia atvykti į gražųjį CAPE COD ir atostogas praleisti jų puošnioje MEŠKOS VILOJE ar MEŠKIUKO vasarnamyje. Šeiminkai užtikrina: Gražią ir ramią aplinką. Erdvius, patogius ir jaukius kambarius. Gerą ir sveiką maistą. Pavakarėlius su programėlėmis vaikams ir t.

KREIPTIS: S. M. LUŠYS,

42 Beach St., c/o Meška Monument Beach, Cape Cod, Mass. Tel. Buzzards Bay, PLaza 9-3251

VIRŠUJE (kairėje) - liepos 30 d. Los Angeles lietuviai Jūrų skautai pakrikštijo Nidos vardu savo motorinį laivą. Krikšto tėvai - p. Andrašūnienė ir A. Maželka pasirodžia tradiciniame šampano bonkos sumušimui. Dešinėje - jūrų skautai iškilmių metu.

Ohio Lietuvių Diena

Ir vėl ateina metinė Lietuvių Diena, kurią bendrai rengia Lietuvių Bendoromenės I ir II apylinkės, kviesdamos Ohio lietuvius atsilankyti.

Šių metų Lietuvių Diena įvyks sekmadienį, rugsėjo 3, Neuros ūkyje, prie Brunswick, Ohio. Kelias daugeliui žinomas, o dar nebuvusiems taip pat lengva rasti: iš Brunswick miestelio centro pasukus šiaurėn 303 keliu, tuojau įteškotį pasukimo į kelią dešinėje, vedantį į Neuros miškelį.

Abi Clevelando apylinkės ruošiasi savo svečius patenkinti su įvairia programa, sportu, jaunimo žaidimais, šokiais ir vaišiniu.

Į Lietuvių Dieną visi keliai veda iš Akrono, Youngstowno, Columbus, Daytono ir kitų artimesnių bei tolimesnių kolonijų.

Kviečiami visi dalyvauti, pasimatyti, pabendrauti, pasidalinti mintimis su draugais, giminėmis. Jaunimui taip pat bus progą susipažinti su gausios Clevelando lietuvių kolonijos jaunimu.

Prašoma atvykti anksčiau, apie 1 val. po pietų, kad būtų pakankamai laiko pasižmonėti, pasvaišinti ir sugrįžti namo.

RENGIMO KOMISIJA

Vienybės skaitytojai, kurių prenumerata baigėsi, maloniai prašomi nedelsi atsilginti už laikraštį. Prenumeratos terminas pažymėtas greta vardo ir adreso. Prenumerata metams - \$7.00. Iš anksto sumokant už dvejus metus - \$12.00, už tris metus - \$15.00.

Catskill kalnuose

S. IR E. KRAUNAIČIŲ VASARVIETĖ

Druskonie Hall

Jau atdara ir priima svečius savaitgaliams, grupių iškylas, užsakymus vasaros sezonui ir pensininkus reikalingus ilgesnio poilsio bei priežiūros. Apie atvykimą prašoma išpėti laiškų arba telefonu: ANDES, N. Y. Tel. 2781

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS?

Garsiam Cape Cod, Mass. kurorte prie atviros Atlanto jūros plažoje, Long Beach, pušų pavėsyje, garsioje lietuviškoje vasarvietės viloje

AUDRONĖ

87 EAST BAY RD., OSTERVILLE, CAPE COD, MASS.

Ištaiginga vila, erdvūs kambariai. Gražus privatus 2 akrų pušynas. Rami aplinkuma, daug vietos poilsiui ir žaidimams. Geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas. NUO BIRŽELIO 10 D. IKI RUGSĖJO 15 D. Lietuviai savininkai visus kviečia atvykti.

Iš anksto kreiptis: DR. E. JANSONAS 89 Mt. Ida Rd., Boston 22, Mass. Tel. AV 8-5999. Nuo birželio mėn. kreiptis: AUDRONĖ - JANSONAS 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-8425.

SEVENTH and PARK AVES. ASBURY PARK, N. J.

Didžiausia ir gražiausia lietuvių vasarvietė Atlanto pakrantėje

Seventh ir Park Aves., telef. Prospect 4-7788. Gražūs kambariai. Šviežias maistas. Žemos kainos. Savaitgaliais muzikai vadovauja Algirdas Kačanauskas populiariame "Anchor Room". Barai - Danielius Averka, raštinėje - Vitalis Sirusas.

SAVININKAI KUBAIČIAI IR ŽEMAIČIAI

Lietuviškoje Chicagoje

Kuklus Dariaus ir Girėno minėjimas

Transatlantinių lėkūnų Dariaus ir Girėno skridimą ir jų mirtį Chicagoje lietuviai kasmet iškilmingai minėdavo. Būt šiemet tai sukaktis buvo atžymėta labai kukliai - vien tik vainiko prie paminklo padėjimu...

Padedant vaikų, dalyvavo Dariaus ir Girėno bei Don Varono postų atstovai. Buvo pora šimtų žiūrovų, paleistos trys salvės ir pasakyta keleto žodžių kalba.

Kodėl ta sukaktis taip kukliai paminėta? Praeityje, tą minėjimą ruošdavo ir finansuodavo Dariaus ir Girėno postas. Paskutinis iškilmingas minėjimas, suruoštas Dariaus-Girėno posto vadovybės, įvyko 1958 m. Po to buvo pareikšta, kad postas negalės iškilmingai finansuoti siūlydamas didesnio masto iškilmes ruošti tik kas 5 metai.

Chicagoje visuomenė tuo nebuvo patenkinta, ir kasmet specialus komitetas tą sukaktį minėdavo, kaip ir tas postas. Tačiau šiais metais Chicagoje visuomenė ir čia susmuko. Komiteto sudaryti nepavyko, nes kviestieji į susirinkimą neatsilankė...

P. E. D.

P. Tautvaiša, vienas žymiausių Chicagoje šachmatistų, šiomis dienomis mini savo 45 metų amžiaus sukaktį.

Izabelė Motekaitienė, operos solistė, verčia Aidos operos libretą. Opera numatoma statyti ateinančiais metais Chicagoje.

Juzė Daužvardienė buvo susirgusi ir net išvežta į ligoninę. Dabar ilsisi namie.

Matas Naujokas savo atostogas praleido meškeriodamas Cape Cod, Mass.

Lituanistinės mokyklos jaunimo ansamblis rugpjūčio 2 d. prekybos ir pramonės parodoje šoko tautinius šokius.

Kazys Suromskis, neseniai baigęs studijas Chicagoje universitete, atidarė knygyną.

Meras Daley projektuoja, naudojamus po žeminių traukinių tunelius Chicagoje paversti slėptuvėmis nuo atominės bombos.

Juozas Mazeina, buvęs Lietuvos kariuomenės karininkas, liepos 20 d. mirė plaučių vėžiu. Palaidotas liepos 24 d. šv. Kazimiero kapuose.

Brazdienės vadovaujamas lietuvių studentų ansamblis rugpjūčio 10 d. 3 v. p. p. Little Theater patalpose, McCormick aikštėje, duos specialę programą prekybos ir pramonės parodos metu.

Lietuviai gražiai pasirodė karnavale, kuris įvyko liepos 19 d. prie Dames ir 47 gatvių.

Dr. P. Tonkūnas mokslo reikalais išvyko šešioms savaitėms į Europą.

MIRĖ PRANAS ŽIVATAS

Scranton, Pa. - Liepos 27 d. čia mirė senas lietuvių veikėjas Pranas Živatas, sulaukęs gilaus amžiaus - 93 metų. Palaidotas tautinėse kapinėse. Kun. M. Valadka, atvykęs į J. Noreikos laidojimo įstaigą, kur velionis buvo pašarvotas, atliko religines apeigas. Taip pat palydėjo į kapus.

Apie Praną Živatą būtų galima daug kas rašyti. Buvo ambicingas žmogus, išsilavinimą įsigijęs šioje šalyje. Ypač jam daug padėjo dr. J. Šliupas ir kun. V. Dembskis. Tai buvo, kaip anais laikais žmonės sakydavo, "Scrantonio bedievių traicė". Savo gyvenime yra buvęs degtinės ir laikorčių bei apdraudos bizonų

je. Be to, buvo SLA prezidentas, važinėdavo su kalbomis po kolonijas. Savo laiku velionis nemažai bendradarbiavo spaudoje - Vienybėje, Naujlenose ir kituose laikraščiuose. Velionis paliko žmoną ir posūnį.

V. A. MEŠKŪNAS

Pittsburgh, Pa. - Praeitą mėnesį užsidarė lietuvių katalikų vyčių radijo programa, kuri buvo vedama iš Bradock, Pa. Programos vedėjas buvo Vincas Količius, žinomas veikėjas Veros Količienės sūnus. Programos užsidarymo priežastis lėšų stoka.

L. Briedžio nuotrauka

Aktorė Rūta Lee Kilmonytė su savo šuniuku prie šv. Kazimiero parapijos Los Angeles, Cal.

Radio piknikas Bostone

Boston, Mass. - Paskutinis šios vasaros metinis lietuvių radijo programų piknikas įvyks rugpjūčio 13, Romuvos Parke, Brocktone.

Programa, kaip ir kasmet, įvairi ir įdomi. Dalyvaus populiarūs Onos Ivaškienės tautinių šokių grupė, svečiai šokėjai ir airių tautinių šokių šokėjai, be to, magikas Johnny Sisson ir specialiai vaikams klaunais Resto. Bus renkama Miss Lithuania of N. E., kuriai bus įteikta Mass. valst. prokuroro Edward J. McCormack, Jr. puiki statula, gėlių buketas ir eilė vasariškų rūbų. Seniausiai porai dovaną

įteiks Louise Day Hicks, Bostono miesto mokyklos komiteto kandidatė. Šokiams gros populiarus Ferdinando Smito orkestras. "Mames ir papes" polkos kontesto laimėtojai gaus dovaną. Jaunimo polkos, valso ir tango geriausi šokėjai gaus p-nios Emily Ruplis McCormack, Jr. skirtas dovanas. Vertingos ir naudingos laimėjimo bei įžangos dovanos laukia pikniko dalyvius, taip pat skanūs valgiai, gėrimai ir įvairūs žaidimai.

Miss Lithuania of N. E. ir šokių kontesto rinkėjais šiemet Julija Arlauskienė, Juozas Lekys, Ona Ivaškienė, Juozas Lola ir adv. Juozas Tamėnas - Thomas iš Cambridge.

Praeitų metų gražuolė Miss Lithuania of N. E. Jeanne Lieknickaitė - Medeiros įteiks šių metų gražuolėi pažymėjimą, o prokuroro Ed-

ward J. McCormack, Jr. asistentas, adv. Jonas J. Grigalius, - statulą.

Pikniko dalyvius ir programą filmuos Romas Sležas. Autobusai išeis nuo Cambridge Lietuvių Piliečių Klubu, 823 Main St., pirmą val. p.p., ir nuo So. Bostono Lietuvių Piliečių Klubu - 1:30 val. po pietų.

Nuoširdžiai visus kviečia radijo programų vedėjai, STEPONAS ir VALENTINA MINKAI

A. Šmagorius, buvęs Maspeho veikėjas; prieš pora metų su žmona pastoviai apsigyvenęs Miami, Floridoje, atvyko aplankyti draugus ir pažįstamus. Grįž į Floridą rugsėjo mėnesio pradžioje.

Prekybos Buto piknikas

Lietuvių Prekybos Buto piknikas liepos 23 Lietuvių Ūkyje (Lithuanian Country Club) praėjo su dideliu pasisekimu. "Miss Lithuania of Pittsburgh" išrinkta Petronėlė Dancėvičiūtė, gražiai kalbanti, skaitanti ir rašanti lietuviškai. Gimusi ir augusi Pittsburghe, programai vadovavo SLA prez. Povilas Dargis. Iš žymesnių veikėjų piknike buvo pastebėti: SLA apskrities pirm. S. Bakanas, Jurgis Čakauskas, Antanas Žilinskis, kun. Alfa Sušinskis ir daug kitų. Be to, dalyvavo miesto ir apskrities viršinininkai ir teisėjai...

FR. ŽILIONIS

PUIKI DOVANA BET KURIA PROGA!

Naujai pagaminta pirmoji lietuvių kompozitoriaus ilgo grojimo pramoginės muzikos plokštelė

Lietuviškai įdaluota 10 šokių muzikos Hi-Fi ir Stereo plokštelė gaunama lietuviškoje spaudos ir dovanų parduotuvėse.

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMU IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3 3/4** % I. METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4 % specialaus).

3 1/2 % per metus *Reguliarus metų ketvirčio dividendas*

Nuo DEPOZITO-DIENOS Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užleiskite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK

A MUTUAL BANK

"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. Nuo pirm. iki penktadienio 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v. PResident 3-7000
Broadway Office: 135 Broadway at Bedford Avenue Nuo antradienio iki penkt. 9 v. r. - 3 v. p. p. Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v. STagg 2-6676
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Joseph Andrusis TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas VI 7-4477

BILIETAI PARDUODAMI visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirmumui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477
Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. iki 5 v. v.

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

Dabar Atkelta iš 1 psl.

Jį sulaukyti... Bet, kaip Gabrys šių žodžių autoriui išsireiškė, "seno žvirblio ant pelų nepagausi" - jis pasišaltino iš Kauno, Komendantui Mikuckiui nė sudie nepasakęs...

Apie Gabrį yra sukurta įvairių legendų. Būtų ir nebūtų dalykų. Bet, turint galvoje anų laikų sąlygas, Gabrys yra nemažai gero padaręs. Tik prisiminkime Vinco Kudirkos raštus, kuriuos jis suredagavo...

Juozas Gabrys mirė prieš 10 metų, bet asmuo, kuris galėtų parašyti jo gyvenimo istoriją, atrodo, dar nėra gimęs.

Kai New Yorko laikraščių leidėjai, išskyrus The New York Times ir Daily News, atvirai skundžiasi, kad jie negali "galo su galu" suvesti, tai kas belieka mūsų laikraščiams?

— Užsidityti, atsakyti žmogus, kuris kiekvieną nepelninę verslą yra linkęs laikyti kiaušu maišu...

Bet jeigu visi taip galvotų, tai Amerikoje nebūtų nei operų, nei universitetų, nei muziejų, nei kitų "kiauro maišo" įstaigų, be kurių jokia pažanga būtų neįmanoma.

Jeigu visi senosios kartos lietuviai Amerikoje būtų taip galvoję, tai vargiai, ar jie, anais laikais uždirdami po dolerį į dieną, būtų pastatę tiek bažnyčių ir svetainių...

Beveik visi Amerikos lietuvių laikraščiai, išskyrus Amerikos Lietuvių ir Saulę, be pertraukos eina nuo to laiko, kai du didieji idėjų ir išradimų šimtmečiai, nelyginant dvi vandeningos srovės, išsiliejo į vieną plačią pažangos upę.

O kiek nuo to laiko, kai pradėjo eiti mūsų laikraščiai, Amerikoje užsidarė angliški dienraščiai, savaitraščiai ir mėnesinių žurnalų?

Tūkstančiai. Tuo tarpu Amerikos lietuvių laikraščiai eina, nors jų leidėjams taip pat sunku "galą su galu" suvesti. Eina ir, atrodo, dar ilgalais, nes jų leidėjai turi "pramuštas galvas" išlaikyti visa tai kas savą, lietuvišką.

VIENYBĖ, 1886, II, 10

Uzgime tas jaunas rasztelis wardu Wienibe tarpe lietuwninku, tejp kajp uztekejo tykra zwai-gzde, kuri sawo szwiesa kitas perauksztis, ir wysa czesa wajkszczios keliu tejsybes ne-

sziodama ing namus Wienibe ir sutikima.

Su druta szyrdze, ir ne perlauzta wale stowawosimeš but inpedzejs giaro artojaus, kurys suimdamas zagre in rankas, nesidajro, o stowawojasi waga ligiai ir tiesiog nuwest.

Iš praeities
Tavo sūnūs...

Ziegorius iszdawe. Kibartuose grizo isz Prusu kelios asabos per buoma del parodimo paszportu. Kada wysy buwo bijure, dawesi girdet muszimas ziegoriaus, ir terp tu asabu wiena jauna puлкеj pasiredzius moteriszke apalpo, O ar zinote kas taj buwo? — Ta jegamastiene pyrko Prusuose nedydeli ziegorliu ir sau ant pasturgallo pasyriszo po tiurnura (dratinis buczius kad szlebes uzpakalis butu iszkeltas). Tas ziegorius ir budino, o we, buvo uzsuktas ir ant jos neszczesties, kada stowejo priesz urednikus, tas pradėjo budit ir subudino urednikus ant sawo skuros.

VIENYBĖ, 1886 M. rugp. 4 d.

DEIMANTINIO FONDO RĖMĖJAI

Adv. A. Lapinskas \$50.00	
Chicago, Ill.	
B. Brazdžionis 25.00	
Chicago, Ill.	
A. Milauckas 25.00	
Palos Hills, Ill.	
J. Andriušis 10.00	
Woodhaven, N. Y.	
Alf. Randonis 10.00	
Brooklyn, N. Y.	
J. Vitkus 10.00	
Miami, Florida	
D. Petručionis 5.00	
Elizabeth, N. J.	
A. Šmagorius 5.00	
Miami, Florida	
V. Podziūnas 3.00	
Jersey City, N. J.	
V. Varneckas 3.00	
Wolcott, Conn.	

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojama.

GYVIEJI PAVEIKSLAI IŠ ARTI IR TOLI

Seni dokumentai naujame įrišime

Viktoras Zyle

Sulzbergeris ir mūsų veiksniai

Paskelbus Valstybės departamento ir Baltųjų Rūmų dokumentus apie Stalino — Roosevelto derybas Teherane, mes pasinėrėme į komentarus, lyg tai būtų naujos Amerikos atradimas.

Užrašų ir protokolų viešas pagarsinimas nėra jokia sensacija. Apie Pabaltijo ir dalies Lenkijos įriedinimą Stalino sterblėn yra rašęs J. Ciechanowski knygoje Defeat in Victory, 1947 m.; R. E. Sherwood; The White House Papers of Harry L. Hopkins; Cordell Hull; The Memoirs of Cordell Hull; J. Byrnes; Speaking Frankly.

Apie Teherano ir Jaltos pasitarimus dokumentų ir komentarų yra buvę paskelbta angly, prancūzų, vokiečių periodikoje.

Taigi, svarbieji faktai seniai buvo žinomi. Šiandien galime tik stebėtis buv. prezidento Roosevelto cinicizmu; vienokius pažadus ir užtikrinimus žarstė jį lankiusiai Amerikos lietuvių delegacijai, kitokius — Stalinui.

Laikraščio NYHT komentatorius D. Lawrence teisingai bus pastebėjęs: "Po septyniolikos metų užslėpimo tapo atidengtas šlykštus Amerikos istorijoje skyrius..."

Amerikai tai tik istorija...

Bet mums, pabaltiečiams, slapčių užrašų bei protokolų paskelbimas perša visai kitokius klausimus.

Kodėl dokumentų pagarsinimo griebtasi dabar, kai krašto valdymą perėmė Roosevelt-

to tiesioginiai įpėdiniai?

Galimas dalykas, jog skubėta "už akių užbėgti" buv. prezidentui Eisenhoweriui. Jis dabar rašo prezidentavimo meto atsiminimus, kuriuose, abejonių nėra, bus užsiminta ir apie Teheranę, Jaltą, Potsdamę vestus pasitarimus bei susitarimus. Tad visiškai suprantama; geriau patiems demokratams atskleisti viešumai savo žilumą, nei kad apie tai ims kalbėti respublikonas...

Spėjimams daryti peršasi ir kita prielaida; gali būti, kad Teherano konferencijos dokumentų pagarsinimu norima "išprovokuoti" sovietus, kad ir jie paskelbtų pasitarimuose vestus užrašus. Prieš keletą metų sovietai yra pasakę, kad pasitarimų užrašus yra darę ne vien amerikiečiai...

Galimas dalykas, kad Valstybės departamentui yra pribrendęs reikalus savus užrašus palyginti su sovietiniais, o svarbiausia — išgirsti Chruščiovo pasisakymus. Jei manoma eiti prie įtampų švelninimo ir sėsti prie derybų stalo, tokie Chruščiovo pasisakymai, kad ir Pabaltijo klausimu, Valstybės departamentui gali būti svarbūs. Amerikos užsienio politikos vairuotojams gal nėra aišku, — kurie kraštai derybose galėtų tapti pirkimo — pardavimo objektu. Suprantama, čia tik mūsų spėjimai. Bet atsimintina, kad užsienio politikos klausimuose ir Valstybės departamentas yra pastatytas prieš daugelį klausukų ir spėjimų.

Nukelta į 9 psl.

Trys didieji - Stalinas, Rooseveltas ir Churchill - Teherane.

Mums

rašo

Vienybės liepos 28 laidoje, atspausdintas trumpas rašinys, "Kylant ir krintant", kur padarytos kelios rimtos pastabos tiems, kurie kalba vienai, o elgiasi visai priešingai lietuvių veiklos ir jaunimo atveju. Štraipsnelio autorius Jonas Rūtenis sako, kad ta tema rašy-

ti paskatinusi širdgėla. Faktas, kad pažėlis gali tinkamai augti ir duoti vaisių, tik tada, kai jis rūpestingai saugojamas nuo jį stelbiančių usnių. Pasigyręs, kad jam rūpi lietuviybės išlaikymas ir jaunimas, neprivalo jaustis tuo atlikęs savo pareigą. Tai reikia įrodyti savo veiksmais, savo parama. Lietuviybę, lietuvių spaudą ir jaunimą tuščiais žodžiais neišlaikysime.

K. J. Paulauskas
Woodhaven, N. Y.

Atsiradusi savotiška gangsterių rūšis Amerikoje. Kai žmogus ateina nuomoti butą, jis su tavim būna labai malonus, lengvai su viskuo sutinka, pasirašo sutartį - kokią nori. Dvi

tris savaites nuomą moka tvarkingai, bet paskui nustoja mokėti ir gyvena kaip savininkas. Dažnai dar reikia apmokėti jo išnaudotą vandenį, o kartais gaza ir elektrą.

Į Ameriką atvykau senas ir vienui vienas. Žinojau, sensiant, ateis sunkios dienos, todėl taupiau ir nusipirkau nuosavybę, kur maniau turėti darbo ir šiek tiek pajamų. Bet, pasirodo, padariau didelę klaidą, niekad nepagalvojęs, kad nuomininkai apvaginės mane, nemokėdami nuomos. Tokiu būdu esu įkliuvęs į sunkumus: kas mėnuo reikia mokėti banko skolą ir pragyventi, tuo tarpu arba nuomininkai nemoka nuomos, arba tušti namai stovi.

Antanas Diržys
El Monte, Cal.

VIENYBĖ, 1961 m. rugpjūčio 4 d.

Senieji ir naujieji ateiviai

AR MES VIENI KITUS PAŽIŠTAME?

Inž. Pijus J. Žiūrys

Nemažas Amerikos lietuvių skaičius grįžo į savo gimtąjį tėvų kraštą, kuris per aukus ir per pasisąveikimą buvo atkūręs laisvą ir nepriklausomą valstybę. Ne visi jie buvo vieno do išsilavinimo, nusiteikimo ir polinkių. Kurie grįžo su mintimi greitai pralobti, nesugebėdami sutapti su krašto sąlygomis bei reikalavimais, netrukus praleido sunkiu darbu įsigytus kuklius išteklius, nusivylę grįžo atgal, drauge parsiveždami ir nesėkmių kartumą. Tokie apie nepriklausomą Lietuvą tylėjo, arba neįgijamai kalbėjo. Ne vienas jų, nesivaržydamas, juodino Lietuvą, sėdamas nepasitikėjimą savo tėvų krašto žmonėmis.

Ne be dėmių buvo ir kai kurie naujosios Lietuvos valruotojai bei tvarkytojai, dažnai išdidžiai, su ironija, sutikdami "amerikončius", nepagalvėdami jiems "auksinio veršio" epiteto... Ne vienu atveju jie tuos "amerikončius" suvedžiodavo bei išnaudodavo. Lietuvoje išsilaukė tik sąmoningesni amerikiečiai, sutapę su vietos gyvenimo sąlygomis, sukūrę savo imones, ūkius. Jie buvo naudingi jaunos valstybės piliečiai. Tuos nesantaikas skaudulius jautė šlapus ir anapus Atlanto gyvenę sąmoningesni lietuviai, tačiau jiems pašalinti buvo mažai kas daroma. Tiesa, šio krašto lietuvius lankė antraeiliai nepriklausomos Lietuvos menininkai, sportininkai ir "kultūriniai misionieriai", kurie, deja, nesugebėjo, o gal ir nenorėjo prisidėti prie pašlijusių santykių atstatymo. Nepriklausomos Lietuvos valstybės valruotojai padarė apgalvotą klaidą, kad savo laiku į Ameriką nepasiuntė rimtų kalbėtojų, gabių mokytojų bei kultūrininkų, kurie šio krašto lietuviams būtų atnešę teisingą nepriklausomos Lietuvos supratimą, naujos tautinės dvasios bei nuotaikų pajautimą, meilę savo tėvynei, pagarbą lietuvių lietuviui!

Nežiūrint to, senieji ateiviai, visais laikais rėmę Lietuvą ir lietuvius, tuo pačiu nuoširdumu rėmė ir antrojo pasaulinio karo savo kilmės bėgčius — tremtinius, kurie, Lietuvą užplūdus komunistams, šimtais ir tūkstančiais traukė į visus pasaulio kraštus. Didžiausia tremtinių dalis pasiekė Amerikos žemyną, kur patekti daug padėjo senesnioji ateivių karta. Bet, veik nuo pat pirmųjų susitikimo dienų, tarp senųjų ir naujųjų ateivių prasidėjo nesutarimai... Kodėl? Todėl, kad naujieji ateiviai, kurių apie 80% buvo inteligentai, nesugebėjo ar nenorėjo suprasti senųjų, daugumoje bemokslų, o pastarieji nepajėgė pažinti savo išsimokslintųjų brolių bei seserų. Jeigu abi šios kartos būtų sugebėjusios traktuoti viena kitą kaip brolius ir seserys iš tos pačios Lietuvos, būtume "suradę" ir bendrą kalbą, ir bendrus siekimus ir bendrus uždavinius lietuviui, lietuvybei ir Lietuvai. Liūdna, bet tiesa, kad naujakuriai nenori pripažinti senųjų ateivių nuopelnų lietuvybei. Taip pat yra tiesa, kad senieji nepajėgia suprasti, įvertinti, ar net pakęsti "akademikų" pranašumo, dažnai atvejais — tuščio jų išdidumo.

Tai vis mūsų nesantaikos šaknys. Dėl to atsirado tokia gili praraža tarp senųjų ir naujųjų ateivių. Būkime atviri paklausti: ar teisinga ir naudinga, kai 25,000 naujųjų ateivių ignoruoja apie 500,000 senųjų ateivių bei čia gimusių tautiečių visuomeninio darbo laimėjimus? Aš manau, kad naujakuriai, būdami išmoksinti pirmieji turėtų tas negeroves šalinti. Kitaip, jų išsimokslinimas — beprasmiškas, bespalvė dekoracija, be naudos. Mėginame ieškoti bendrumo ne kaip "akademikų" ir "analfabetų", bet kaip lietuvių, kuriems vienodai rūpi mūsų tautos likimas!

Klausimas apie politinių srovių ir srovelių vertę bei mūsų veiklos likimą šiame krašte šlandien, po dešimtmečio, labai sunku spręsti. Politinės ar ideologinės srovės reikalingos, nes ne visi vienaip mano ir ne visi vienaip savo gyvenimą tvarko. Aš manau, kad be srovių, mes taptume bespalviai, menkaverčiai. Tolyglais menkaverčiais būtume, jeigu savo sroves bei sroveles laikytume aukščiau Lietuvos reikalų. Toksai srovinis nusiteikimas būtų kenksmingas ne tik pavienio asmens, bet ir visos Lietuvos ateičiai. Jeigu mes sugebėsime veikti savo srovėse taip, kad ta veikla būtų naudinga mums patiems ir Lietuvai, jeigu žiūrėsime į Lietuvą, kaip gyvybinės svarbos uždavinį, esu tikras, kad ir po kelių 10 metų dar turėsime parengimus, dar glrdėsime savo kalbą, dar bus judrus lietuviškas visuomeninis bei kultūrinis gyvenimas ir lietuvis jausis lietuviu esąs.

Klausimas apie Lietuvos Bendruomenę, kurios centro valdybos vicepirmininku turėjau garbės būti: Aš, kaip šiame krašte augęs ir tvirtai įsikūręs, jau seniai jaučiau jos reikalingumą. Be bendruomenės mes išnyksime. Bendruomenės ribose gali išsieti visi lie-

tuviai be religinių, ideologinių bei pasaulėžiūrinių skirtumų. Tik svarbu, kad save laikai lietuviu, nori išlaikyti savo tautinę kultūrą ir tiki nepriklausomą Lietuvą. Kad bendruomenė nėra gausi nariais, tai nei valdybos, nei nuostatų kaltė. Tai mūsų pačių nerangumo ir apsilaidavimo kaltė. Jeigu aš vadas — gerai, bet jeigu ne visą griaučiu. O turėtų būti atvirkščiai: Jeigu netikę vadovai išsitrinkime kitus.

Kam Bendruomenė buvo įkurta? Ar tai partijų, religinių sektų, ideologinių sambūrių, ar asmeniškų garbės institutas? Nei Bendruomenė buvo įkurta pirmiausia lietuvybei puoselėti. To siekdama Bendruomenė nori, kad jaunimas būtų auklėjamas tautiškoje dvasioje, kad ji galėtų paruošti tinkamus vadovėlius, pajėgtų steigti ir išlaikyti lietuviškas mokyklėles, kad būtų pajėgi remti muzikos, dainos ir valdybos sambūrius, žodžiu, visus tuos veiksmus, kurie palaiko lietuvišką dvasią. Kad Bendruomenė galėtų spręsti tuos uždavinius, jai reikalinga mūsų visų moralinė ir materialinė parama.

Bendruomenė paskelbė sukurti milijono dolerių fondą, kurio metinis nuošimtis — 50,000 dolerių — turėtų būti naudojamas Bendruomenės tikslams. Deja, dar rašalas nespėjo nudžiūti tą sumanymą pasirašius, o jau pasipylė visokių, naujų "fondų" sumanymai tuo pačiu — įtarimai, kad Bendruomenė negalima pasitikėti...

Suprantama, milijoninio ar geležinio fondo idėja nėra nauja. Apie tai buvo kalbama tuoju po pirmojo pasaulinio karo. Yra net pora užsilikusių "istorinių fondų." Vienas, remti lietuvių protestantus teologus skotijos (Edinburgo) universitete, įkurtas kunigaikščio Radvilos, o kitas — kun. Pautieniaus, kilnaus Lietuvos patrijoto. Jis savo testamentu paskyrė 100,000 dol. Lietuvos Universitetui. Nušimčiai turėjo būti skiriami studentų stipendijoms. Šita suma dabar yra Philadelphiaus dioclezijos priežiūroje ir kadaangi ji nebuvo naudojama, tai dabar kun. Pautieniaus fondas, gal būt, jau siekia apie 200,000 dol. sumą.

Bendruomenė, iškėlus geležinio fondo idėją, drauge pasiūlė ir sąlygas. Suprantama, kad tai tik metmenys. Kad toks fondas taptų "kūny", dar reikės padėti nemažai pastangų, geros valios ir vieningo darbo. Kurkime vieną fondą, bet ne dešimtį, kurkime vieningu sutarimu! O kas ir kaip vadovaus — parodys statusas. Bet pirmiausia, sukurkime stiprią ir vieningą Lietuvos Bendruomenę.

Užtenka tuščių kalbų. Senosios kartos ateivių patrauksime ne tuščiais šūkiu, ne gražbylyste, bet konkrečiais darbais.

ESTŲ, LATVIŲ IR LIETUVIŲ LAIŠKAS, KURIO NEW YORK TIMES NEPASKELBĖ

Trijų Baltijos Laisvės Komitetų pirmininkai liepos 13 d. pasiuntė New York Times — iki šiol nepaskelbtą — laišką:

1961 liepos 12 New York Times laidoje Jūsų žymusis skiltininkas C. L. Sulzbergeris pasiūlė, kad Jungtinės Valstybės ir Vakarų Galybės mainais už "atnaujintas Berlyno laisvės garantijas" įteisintų "Rusijos prarijimą Baltijos valstybių". Pripažindamas tokių mainų nepopuliarumą tarp "idealistų" amerikiečių, Sulzbergeris juos grindžia "politinio gyvenimo negailestinga realybe" ir faktų, kad toks jau yra "ciniškas pasaulis."

Jeigu Jungtinės Valstybės tikrai imtų vykdyti Sulzbergerio siūlymą, ko joms, — mes esame tikri, — nedarys, jos padarytų nemoralų veiksmą su toli einančiais atgarsiais. Nudienos žūtutinėj kovoj dėl laisvės išlikimo laisvajam pasauliui vadovaujanti valstybė, kuri atsišaukia į demokratijos principus ir jų moralės mastą, negali be niekur nieko mainikauti kitomis valstybėmis, teesie jos ir tokios "mažos" kaip kad Baltijos valstybės.

Maža to. Mainikavimas Baltijos valstybėmis būtų juo didesnė paikybė, nes neatneštų nei Jungtinėms Valstybėms nei taikos reikalui jokio pelno, o tik sustiprintų sovietų diktaturą. Netgi jei Sov. Sąjunga ir sutiktų mainais už Baltijos valstybių prarijimo pripažinimą duoti naujų vakariniam Berlyniui garantijų, vistiek šios garantijos galėtų būti lengvai atšauktos, kaip kad yra įvykę su ligšiolinėmis. Mainikavimas Baltijos valstybėmis būtų žiaurus

smugis ne tik Baltijos, bet ir visų kitų sovietų pavergtų Europos tautų laisvės siekimams. Aišku, tatau sutvirtintų sovietines pozicijas šioje Europos dalyje ir tuo būdu sovietiniams ekspansionistams dovanote dovanotų apčiuopiamą laimėjimą.

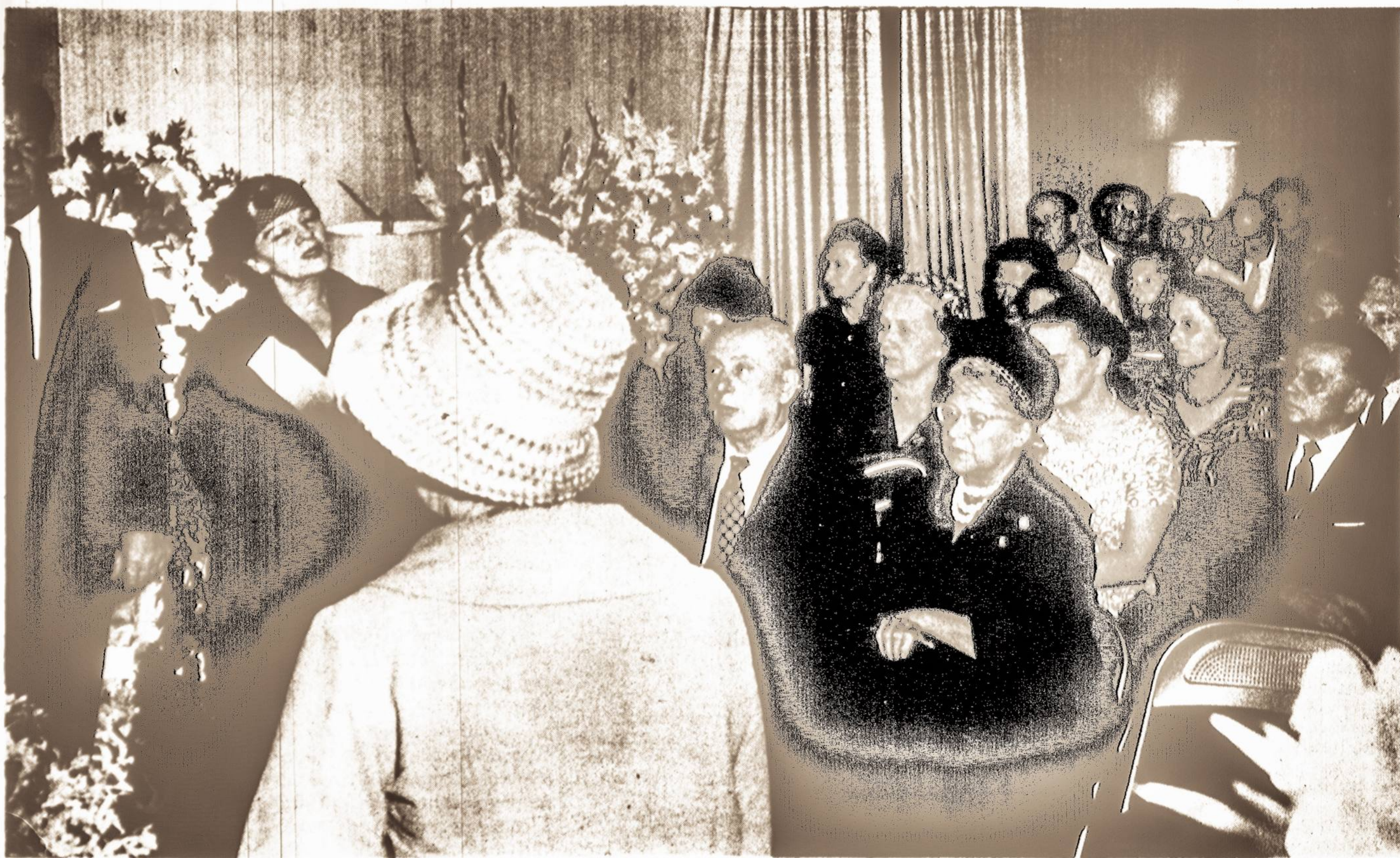
Kaip Sulzbergeriui gerai žinoma, mūsų dekada yra potvynio už "apsisprendimą" ir "tautinę laisvę" dekada; mūsų amžius yra "didelių perspektyvų" amžius. Kodėl tad Sulzbergeris iš šio pasaulinio proceso be niekur nieko išjungia Baltijos tautas? Chruščiovo kaip "antikolonistinio čempijono" pozoj, šiuo metu juoda dėme stovi sovietinis kolonizmas Baltijos valstybėse. Ne jau Jungtinių Valstybių galėtų būti interesas tą dėmę sovietiniam diktatoriui nuplauti ir jo skaištų paveikslą pristatyti neutralioms, o faktiškai — visam pasauliui?

Baltijos žmonės, atsiskaidami susitaikyti su sovietiniu režimu ir siekdami laisvės ir nepriklausomybės, šioje globalinės grėsmės laisvei valandoje tikrai atiduoda reikšmingą duoklę laisvei ginti. Todėl laisviesiems žmonėms derėtų šias savo prispaustųjų sąjungininkų pastangas tik paremti. Mainikavimas jais ar durklas jiems į nugarą galutiniame rezultate už tik pačioms Vakarų Galybėms padaryti žymios žalos. —

ESTIJOS Laisvės Komiteto pirm. A. Kutt, LATVIJOS Laisvės Komiteto vardu A. Beržins, LIETUVOS Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas.

NIDOS KOPOSE

V. Maželio nuotrauka

PIRMASIS LIETUVIS GYDYTOJAS AMERIKOJE

Prieš porą metų New Yorko miestas minėjo 350 metų sukaktį nuo Henriko Hudsono įplaukimo į New Yorko įlanką. Tais pat metais suėjo lygtai trys šimtai metų kai 1659 m. balandžio 25 d. olandų laivu BEVER iš Amsterdamo Olandijoje išplaukė mūsų tautietis dr. Aleksandras Karolis Kuršius ir jau liepos 4 d. prisistatė Naujojo Amsterdamo, kaip tada olandų valdomas New Yorkas buvo vadinamas, valdovams. Tad New Yorkas miesto istorijoje jis ir žinomas kaip pirmasis New Yorko aukštesnės mokyklos (Latin school) mokytojas ir kartu pirmasis žinomas lietuvis gydytojas Amerikoje.

Dr. Kuršiaus atvykimo metu New Yorkas turėjo apie du šimtu namų su mažiau kaip pusantro tūkstančio gyventojų. Šioj naujoj kolonijoj tais laikais gydytojas, kunigas ir mokytojas dažniausiai jungėsi vienam asmenyje. Tad nieko stebėtino, kad šis mūsų tautietis kartu buvo gydytojas ir mokytojas.

Gydytojų titulavimas daktarais Amerikoje prasidėjo tik nuo 1769 metų, o iki tol jie buvo skirstomi į gydytojus, chirurgus ir chirurgus — barzdaskučius. Čia įsidėmėtina, kad šių dienų chirurgo prasmė labai skiriasi nuo anais laikais vartotos.

Pirmą kartą dr. Kuršius minimas Vakarų Indijos Bendrovės Amsterdame 1659 m. balandžio 25 d. laiške jos skyriui New Yorke, kuriame taip rašoma:

"Kiek mes turėjome sunkumų surasti aukštesnės mokyklos (Latin school) mokytoją rodo ir ta aplinkybė, kad pagaliau vyksta tulas Alexander Carolus Curtius, buvęs profesorius Lietuvoje, kurį mes pasamdėme su 500 florinų metinės algos, įskaitant ir maistpinigius."

Dr. Kuršius išplaukė tą pačią dieną kai buvo rašytas tas laiškas. Kelionė į New Yorką truko virš dviejų mėnesių. Aple jo atvykimą į New Yorką dr. Wilson New Yorko miesto istorijoje taip rašo:

"Jis (Dr. A. C. Curtius) pradėjo savo pareigas 1659 m.

Anicetas Simutis

Dr. Alexander Carolus Curtius

liepos 4 d., ir kadangi jis tą dieną dalyvavo miesto valdovų posėdyje, tai jam buvo įteikta šimtas florinų prekmis ir pasakyta, kad jam bus parūpintas namas su sodeliu ir kad klekvienas mokinyš turės jam mokėti už klekvieną ketvirtį šešis florinus ir kad šiuo jam suteikiama teisė verstis gydytojo praktika."

Praėjus metams nuo Kuršiaus atvykimo, būtent, 1660 m. bal. 16 d. minėtoji Vak. Ind. B-vė rašo:

"Mes esame painformuoti, kad rektorius Curtius verčiasi medicinos praktika ir todėl prašė parūpinti jam herbariumą, ką mes ir padarėme ir kurį prašome jam įteikti su tuo supratimu, kad tas herbariumas nenustos likęs Bendrovės nuosavybe."

Pažiūrėkime, kas apie šį mūsų tautietį sakoma New Yorko miesto medicinos istorijoje:

"Kada New Yorko gyventojų skaičius palengva artėjo

prie 1,500, kuris skaičius nebuvo pilnai pasiektas iki 1664 m., neilgai trukus po pirmojo mokytojo atvykimo, pasirodė ir pirmojo žymesnio gydytojo Alexandro C. Curtius pavardė. Jis taipgi buvo mokytojas ir po poros metų sugrįžo į Amsterdama. Po jo sekė Samuel Megapolensis, studijavęs mediciną ir teologiją Utrechte, kuris apsigyveno čia 1664 — 65 metais.

....Vis tik John de la Montagne (1585 — 1670), hugenotų pabėgėliui, baigusiam Leideno universitetą, senovės prancūzų aristokratijos nariui, priklausio garbė kaip pirmajam nuolatinau New Yorko saloje apsigyvenusiam gydytojui, kuris yra pasiekęs pasižymėjimo laipsnį. Jis atvyko 1636 m. ir apsigyveno Harleme su savo žmonos giminaičiais..."

Nors dr. Kuršius ir nebuvo pirmasis New Yorko gydytojas, bet dr. Wilson jį vadina pirmuoju žymesniu gydytoju

matomai nė be pagrindo. Jis, aišku, atkreipė į save visų dėmesį kaip pirmas šios olandų kolonijos šviesuolis, nes tik jis vienas turėjo profesoriaus titulą, buvo žinomas kaip "buvęs profesorius Lietuvoje."

Pradžioje dr. Kuršius buvo labai mėgiamas ir vertinamas. Pav., 1659 m. rugsėjo 17 d. laiške į Amsterdama Vak. Ind. B-vės direktoriams prašydamas dr. Kuršiu padidinti algą gubernatoriūs Stuyvesant rašo:

"Neseniai atsilygėjęs lotynų mokyklos vedėjas arba rektorius skundžiasi dėl savo algos, iš kurios jis negalja padariai pragyventi, kaip pamatysite iš pridėdamo jo laiško. Atsižvelgdam į Jūsų pakartotinas instrukcijas niekam nekelti algos be Jūsų žinios, mes nukreipėme jį į Jus pažadėdami savo palankią rekomendaciją; tadgi, gerbiame jį, mes dabar klausame, ar nebūtų galima pridėti jam pakenciamą sumą maistpinigiams. O kai dėl jo darbo ir atydumo, mes tikrai galime paliūdyti, kad jo darbūumas yra stebėtinasis ir jaunuolių progresas nepaprastas."

Tų laikų olandų Vakarų Indijos B-vė buvo žinoma kaip gana šykšti, tad ir mūsų tautiečių algos nepridėjo. Jau ir tas faktas, kad bendrovė atsiuntė jam herbariumą su rezervu, kad jis lieka jos nuosavybė, rodo, kad atlyginimo atžvilgiu ji nebuvo liberali. Iš kitos pusės šis mūsų tautietis bajoras, baigęs aukštuosius mokslus, dargi profesorius Lietuvoje, neabejotinai buvo pripratęs prie aukštesnio gyvenimo standarto negu jaunos New Yorko kolonijos bendruomenė. Tad nuolatiniams reikalavimais pakelti jam algą įkyrėjo tiek New Yorko miesto valdovams, tiek Vak. Indijos B-vės centrui Amsterdame. Miesto valdovai nuo savęs pradėjo priekabauti, kad jis vaikų nemokąs suvaldyti, kurie klasėje švarkus suvaldyti, kito nuplėšia, kad iš mokinių tėvų reikalaujasi daugiau mokėčių negu sutarta ir t.t.

1661 metų vasarą dr. Kuršius grįžta į Olandiją ir tą pat metų gruodžio 27 d. metrikuliuo-

Lietuvos valstybinės operos pradininkai solistai Vladislavas Grigaitienė mirus, praėta penktadienio vakarą, J. Garšvos laidojimo įstaigoje, įvyko gedulingos atsisveikinimo apeigos. Prie karsto (kairėje) atsilankiusiems kalba solistė Vincė Jonuškaitė.

jasį Leideno universitete medicinos studijoms. Po šešių mėnesių gauna medicinos daktaro laipsnį. Tas rodo, kad medicinos mokslus jis veikliausia buvo baigęs prieš išvykdamas į Ameriką, o Leidene registravosi tik doktorantui gauti. Lieka išaiškinti, kamė jis studijavo medicinos mokslus prieš išvykdamas į Ameriką. Tuo metu Lietuvoje medicinos mokyklos nebuvo, o jezuitų vedamoje Vilniaus Akademijoje buvo tik filosofijos ir teologijos fakultetai. Tiesą, Leonas Sapiega 1645 metais įsteigė prie Vilniaus Akademijos teisių fakultetą, kuris tegyvavo iki 1655 metų. To fakulteto visi profesoriai žinomi: Simenn Dilger, Joannes Georgius Schauer ir Aron Alexander Olizarowski, bet Kuršiaus jų tarpe nėra. Gal jis buvo reformatų mokyklos Kėdainiuose profesorius?

Kaip meteoras iš nežinomybės šis mūsų tautietis švystelėjo New Yorko, o vėliau Olandijos padangėje, bet po to jo pėdsakai ir vėl dingo. Nors nėra abejonių, kad dr. Kuršius buvo lietuvis bajoras, kad jis buvo pirmasis New Yorko aukštesnės mokyklos mokytojas, kad jis buvo pirmasis lietuvis gydytojas Amerikoje, vis tik lieka neišaiškinta jo kilmės vieta Lietuvoje, kaip ir kokiomis aplinkybėmis pateko į Olandiją ir kur dingo kai baigė medicinos mokslus Leidene. Net ir jo amžius nežinomas. Pav., nuo gruodžio 4 iki 27 d. Leideno universitete imetrikuliuota vienuolika studentų. Tam puslapyje, kurio fotostatinę nuotrauką esame gavę iš universiteto bibliotekos, ties klekviena studento pavarde nurodyta tautybė ir amžius, bet ties Kuršiu pažymėta tik "nobilis Lithuanus." Studentai — tikras internacionalas: 3 švedai, 2 škotai, 1 lietuvis, 1 Brazilijos žydas, 1 danas, 1 vengras ir 3 įvairių Europos provincijų gyventojai.

Nuotrauka į 8 psl.

V. Mykolaitis-Putinas

PASIKALBĖJIMAS ŠVIESIĄ DIENĄ

Jisai priėjo nepastebėtas,
Pasveikino nežymiu mostu
Ir tarė
— Matai, kaip šiandien šviečia saulė!
Žydrioj padangėje nė vieno debesėlio.
O žemėje kiekvienas daiktas
Šiltoj šviesos verdenėj
Gyvybės syvą geria.
Kiekvienas augalas į saulę stiebias,
Kiekvienas paukštis ją pasiektį nori,
Kiekvienas gyvis ją pajusti geidžia.
Ir žemės pilkas grumstas,
Ir uolos skeveldra
Jos šiluma šviesia gyvybės daigą peni.
Ogi žmogus,
Taip išdidžiai pakėlęs galvą,
Karšta širdim ir neramiu protu
Be saulės spindulio
Tamsybėse klajotų.
Tad šlovinki ir tu
Šią giedrią dieną
Šviesos ir šilumos
Spindulį kiekvieną. —

O aš jam atsakiau:
— O taip! Aš šlovinu kiekvieną
Gyvybės dosnią versmę.

Aš šviesą šlovinu,
Kuri liepsnotu spinduliu
Įsiskverbia į drėgną urvą
Ir pavėsingą ūkanotą slėnį,
Kuri nušluoja nuo kelių ir aikščių
Visus kraupius šešėlius,
Mirties ir baimės gemalus,
Kur slepiasi širdy,
Ir sielvarto nuodingą tvaiką!
Aš šilumą gėriuos,
Kuri pavasarį ledus ištirpdo
Ir vandenį puotais srautais varo,
Daigus ir žiedus sultimis maitina
Ir brandų vaisių rudenį nokina.
Taip pat ir širdyje geri jausmai pribrešta,
Kai ją užlieja šilumos banga,
Ir gerą draugą tik tada pažįstu,
Kai mano dešinę
Šiltai paspaudžia jo ranka. —

O jis atsakė man:
— Tu išmintingai supratai,
Yra tik du būties pradai:
Šviesa ir šiluma.
Ir tik viena yra versmė,
Kurioj skaidri ugnis kūrenas amžinai.
Tu ją lopšy dar pažinai:
Tai saulė!
Jos spinduliuos aiškėja tau takai, keliai ir gatvės,
Nušvinta sutemos
Nykios vienatvės. —

O aš tariau:
— Tačiau pažvelk aplinkui akyliau:
Dėl ko nuo glaustaškių jovarų
Ilgi šešėliai driekiasi lig mūsų?
Žiūrėk: ore plasnėja vyturėlis,
O dirvoj virpa juodas jo šešėlis.
Padangėj sakalai didingai plauko,
O dpačioj vien juodos dėmės
Šmėkščioja per lauką.
Ir aš patsai, kur tik bekreipėjau koją,
Juodasis „aš“ visur mane sekioja.
O nei! Aš saulės netikiu skaidria švieša:
Joje būties versmė įkurta ne visa. —

Jie dainuoja, mes klausomės...

Antanas Venclova

NAUJI EILĖRAŠČIAI

E. Miezelaitis

O KOKS MANO VARDAS?

O koks mano vardas? Kokia pavardė?
Pavardė man, tiesa, priklauso.
Bet tu gi mane pasiimsi, mirtie,
Ir kas tada vardas? Ir kas pavardė?
Ir kas pasiliks tada, klausiu?

Neliks mano vardo, neliks pavardės.
Bet liksiu, nors gulsiu į žemę,
Nes tavo širdis prie mano širdies.
Ir tavo širdis iš mano širdies
Gyvybę gyvenimui semia.

Neliks mano vardo, neliks pavardės.
Aš liksiu, — man kūnas atsako, —
Nes kūnas prie kūno, petys prie peties.
Nes mano krūtinė prie tavo krūties
Du kūnai kaip vienas prašneko.

Neliks mano vardo, neliks pavardės.
Mes liksim, brangioji, abudu.
Nėra praeities ir nėra ateities.
Yra tik gyvybė — plakimas širdies.
Kad amžiais gyvybė ir būtų.

Neliks mano vardo, neliks pavardės.
Vardai arba pavardės keisis.
O mes? O išėjęs iš mano širdies,
Išėjęs iš tavo aistringos širdies,
Gyvybę prates mūsų vaisius

Jis man atsakė:
— Šešėlis — palydovas saulėtos būties.
Tik saulės spinduliuos jisai tave palies.
Iš saulės gimęs, jis šviesos dvynys,
Būties ir nebūties klajoklis junginys.
Pažvelk, kaip negyvai boluoja dykuma,
Kaip ilgisi pavėsio sėkla dygdama,
Kokia skaidri pavėsyje versmė,
Ir kokį meno raštą pina
Šešėlių ir šviesos dermė.
O kas gi tu patsai esi?
Argi ne saulės žiežirba šviesi
Ir juodas saulėtam kely šešėlis,
Iš glūdomos nakties į saulę pasikėlęs? —

Tuo tarpu saulė vakarop pasviro,
Ir girios ir kalnai šešėliais priartėjo,
Ir aš juodu šešėliu tolin išįsau
Ir besibaigiančių dienos aidų klausau.
Jau saulė leidžiasi,
Ir vieškeliu nykiu
Aš su pilkais šešėliais
Į tamsią naktį
Nurimdamas žengtu.

GYVENIMAS PRABĖGA ŠUOLIAIS

Gyvenimas prabėga šuoliais
Su raudomis ir su dainom,
Lyg garsas atkastos Apuolės,
Skambėjusios senom dienom.

Tu stovi ties riba, kai teisti
Tavęs nauja karla ateis,
Ir tau telieka vieno geisti,
Gal ji supras ir tau atleis,

Gal ji supras epochą tavo,
Kurioj tu grūmeis ir klupai
Ten, kur tranšėjos ir kapai.
Kai žemė verkė ir siūbavo.

Gal ji supras, kad tau reikėjo
Rašyti, šaukti tuo metu,
Kai milijonai užmuštų
Ir miestai sugriauti tylėjo.

Gal ji pajus, kad negailėjai
Tu mūsųose žiauriuos savęs,
Kai tavo laiko Galilėjai
Kelius pralaužė į erdves.

Gal ji supras, kad savo širdį,
Nervus ir nemigas naktų
Atidavei, kad pačią mirtį,
Jeigu reikės, užmuštum tu.

ŠILO VARGONAI

Keliai keliai... Ošimą girios gūdų
Ausis pajuto, ir širdy atšilo,
Kai kojos samaną primynė rudą
Atokaitoje seno tankaus šilo.

Drevių tamsa tirštu medum kvėpėjo,
Ir siaudė bitės po liepyno plotą,
O vėsios srovės akmenim gurgėjo,
Skubėdamos į daubą ūkanotą.

Balsų balsais lyg kankliais gintariniais
Pasveikino mane draugai sparnuoti,
Ir už jų dainą, gaudesį, švilpynes
Negaila, rodos, viską atiduoti.

Aukštiekninkas į samanas nugriuvęs,
Žiūrėjau aš į mėlyną aukštybę,
Kur plaukė debesys — sidabro žuvys,
Ant aukso meškerės ilgus pakibę,

Ir reaktyvinis lėktuvas užė,
Užgoždamas tą jauną, žalią bylą,
Kurį į ausį šnabžda man giružė
Ir, rodos, niekad, niekad nenutyla.

Kaip tas lėktuvas — mūsų dienos lekia,
Ir lieka tik žymė, lyg dūmų juosta,
Lyg upės duburiai, kaitroj išsekę,
Lyg ašara drėgna ant tavo skruosto.

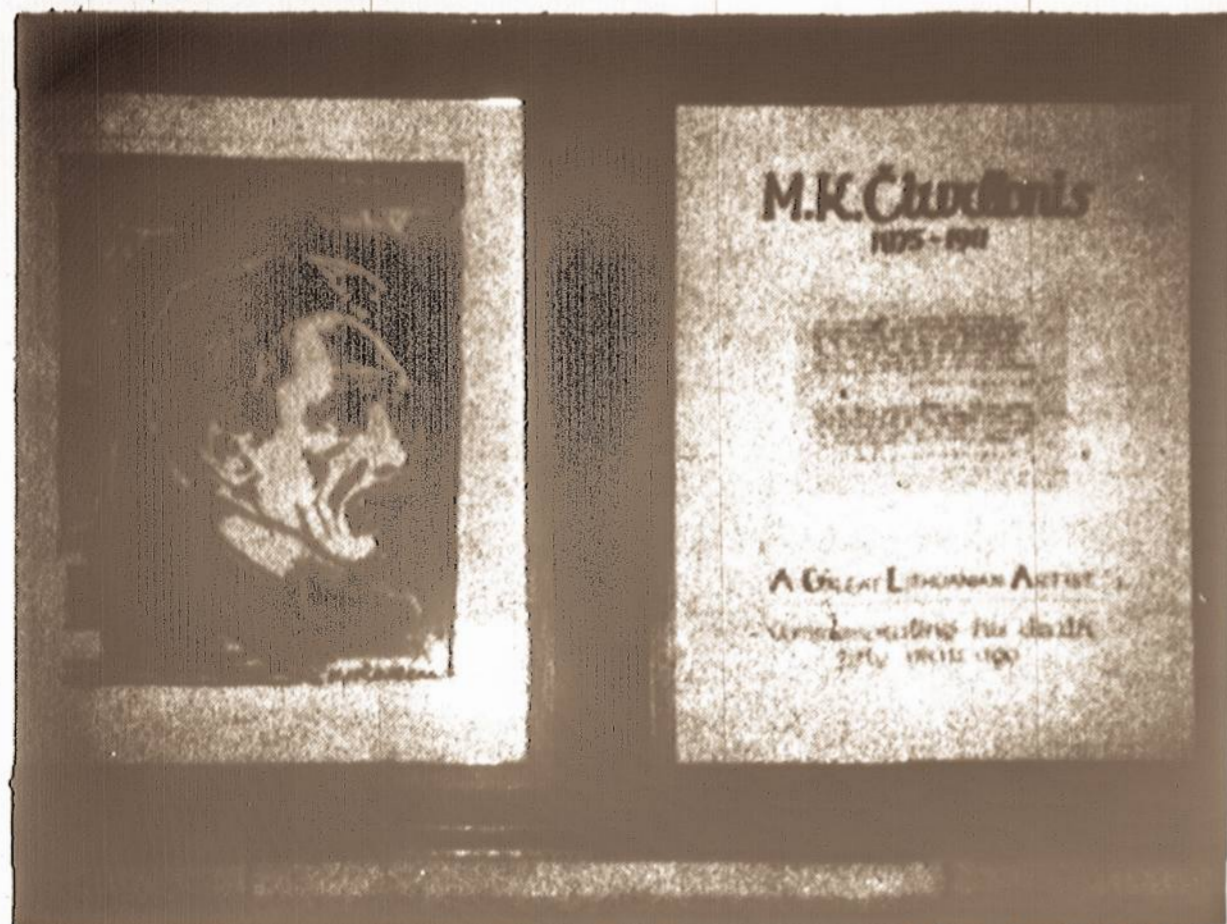
Giria kuždėjo, siaudė ir giedojo,
Žydėjo, žėlė, stiebėsi ir augo,
Tartum vargonai žalią giesmę grojo,
Ir aš klausiausi lyg geriausio draugo.

VASARA, VASARA...

Dangus toks žalsvas, numazgotas
Nakties vaiskiajam vandeny.
Kūkaliai, varpos, rugiagėlės
Šiurena vasaros ugnį.

O vasara... Nubėgsi greitai
Kaip ta mergaitė takeliu, —
Ir nebeliks gubų ant lauko,
Nei paukščių, nei margų gelių,

Bet aš ilgai, ilgai minėsiu
Rasotą rytmetį aną
Su rugiagėlėmis, kviečio varpom,
Ir su mergaitės šypseną.

Dalis M. K. Čiurlionio parodos, Aleksio Rannito suruoštos New Yorko Centrinėje Bibliotekoj, Fifth Avenue ir 42 Street. Kairėje - V. K. Jonyno darytas Čiurlionio portretas. Dešinėje - Aleksis Rannit prie savo darbo stalo New Yorko Centrinėje Bibliotekoj. Užpakaly matomas Adomo Mickevičiaus portretas.

Pirmasis lietuvis gydytojas

Atkelta iš 6 psl.

Zvilgterėjus į Lietuvos istoriją ryškėja kelios būdingos aplinkybės, kurios leidžia spėti Kuršiaus atsidarimo Olandijoje aplinkybes.

Tais laikais tarp Lietuvos ir Olandijos kultūriniai ryšiai buvo gana stiprūs. Reformacija Olandijoje buvo galutinai įsigalėjusi jau šešioliktojo amžiaus gale, tad nemaža Reformacijos įdėjimas persiėmusių Lietuvos didikų vaikų keltavo į Olandijos universitetus semtis mokslo. Pav., princas Jonušas Radvila, g. 1612 m., kurį laiką Olandijoje studijavo kariškus mokslus ir tarnavo Olandijos armijoje. Arba štai 1627 m. Leidene pasirodė 450 puslapių informacinė — propagandinė knyga Respublica Sive Status Regni Poloniae, Lithuaniae, Prussiae etc., kurioje keturi skyriai yra apie Lietuvą. Po 23 metų, būtent, 1650 m. Amsterdame buvo atspausdinta lietuvių matematika ir kariškio knyga apie artilerijos mokslą — Artis magnae artileriae pars prima — auctore Casimiro Slemienowicz, Equite Lithuano olim artileriae Regis Poloniae propraefect. Ši knyga be matant buvo išversta į prancūzų, olandų, vokiečių ir ispanų kalbas. Pagaliau, kas gi mūsų nėra matęs ar gerėjęsis senovės Lietuvos Radvilų rūpesčiu Olandijoje spausdintais žemėlapiais?

Žinodami kelius į Olandiją ir ten turėdami ryšių mūsų tautiečiai galėjo į ten pakliūti karų ir religinių nesantaikų pasėkoje. 1655 metais pirmą kartą Lietuvos istorijoje rusai užėmė Vilnių, kuris rusų kareivių buvo negailėtingai plėšiamas ir deginamas septyniolika parų. Baistos panikos pasėkoje tūkstančiai mūsų tautiečių atsidadė Olandijoje, tarp kurių galėjo būti ir dr. Kuršius, metęs profesūrą Lietuvoje. Bet kokios mokyklos Lietuvoje profesorium jis buvo? Tuo tarpu išaiškinta tik, kad jis nebuvo Vilniaus Akademijos profesorius.

Ta aplinkybė, kad Kuršius studijavo protestantiškoje Olandijoje ir jį buvo stundėlamas į Ameriką, rodyti, kad jis nebuvo katalikas. Tokią nuomonę yra išreiškęs ir mūsų istorikas Gregoriano Universiteto Romoje prof. kun. Paulius Rabikauskas. Iš kitos pusės jo lotyniškai rašytos disertacijos įžangoje yra ir toks sakiny: „Aptę tą blogį (ligą) tinka kalbėti gydytojui, net ir nusipelnusiam katalikui.“ Ar

jis čia save skaito tuo nusipelnusiu kataliku, kuriam tinka kalbėti apie tą ligą? Mūsų istorikas prof. S. Sužiedėlis nėra linkęs atmesiti minties, kad dr. Kuršius galėjo būti ir katalikas. Tais laikais Leideno universitetas buvo Europoje pagarsėjęs gamtos mokslais. Studentų tarpe pasitaikydavo ir katalikų iš Lietuvos.

Kokia tikroji Kuršiaus lietuviškoji pavardė, irgi nevisai aišku. Minėtasis istorikas prof. Rabikauskas lenkų šaltiniuose yra radęs lietuvių bajorų giminės Kurcz aprašymą. Vienas tos giminės narys Karol Kurcz yra pasirašęs nuo Vilniaus valdijos karaliaus Jono Kazimiero (1648 — 1668) kandidatūros rinkimams indorsavimo dokumentą. Gal būtų, kad čia yra mums rūpimo Kuršiaus tėvas arba gal ir pats dr. Kuršius.

Lotyniškoji pavardė Curtius buvo žinoma dar prieš Kristaus laikus. Anais laikais buvo žinomas stambokas ežeras Romos apylinkėje — La-

cus Curtius. Kuršiaus laikais buvo madoje lotyninti pavardės, o lietuviams tas buvo priimtina dar ir dėl to, kad jie save kildino iš romėnų. Artimiausia lotyniškajai pavardžiai yra Kuršius arba Kurčius. Ir šandien tebėra populiarios pavardės Kuršius, Kuršis, Kuršelis, Kurcevičius ir Kuršus. Mūsų Donelaitis lotyniškai buvo žinomas kaip Donelaitis, tai nebūtų nuostabu, jei Curtius lietuviškoji pavardė būtų buvęs Kuršaitis. Pagaliau tai nėra esminės svarbos reikalas.

Vis tik yra faktas, kad mūsų tautos atstovui teko garbė dalyvauti didžiausiojo naujojo pasaulio miesto kūrime veik nuo pat jo pradžių. Mūsų tautietis buvo vienas iš pirmųjų New Yorko gydytojų, kaip lygiai ir pirmasis mokytojas. Tuo dražiai gali didžiuotis visi lietuviškai. Lietuvių indėlis į būsimąjį galingiausios pasaulio valstybės didmiestį prasidėjo pačioje jos kūdikystėje, o mūsų įnašas į bendrą Amerikos progresą ir šandien tebesitęsia.

Darbymetis viename Lietuvos kolūkyje.

Pavergtieji nepatenkinti Kennedy kalba

Ryšium su Prezidento Kennedy pareiškimu savo kalboje į tautą, kad Amerika "pripažįsta Sovietų Sąjungos istorinį rūpestį dėl savo saugumo Centro ir Rytų Europoje", Pavergtųjų Seimas pasiuntė Prezidentui tokio turinio telegramą:

"Ne dėl savo kaltės antrojo pasaulio karo pabaigoje patekę sovietų armijai ir vėliau įtraukti į vergų imperiją šimtas milijonų laisvės siekiančių rytinės Europos žmonių bus priblokšti Jūsų, Pone Prezidente, praeito vakaro kalbos vieno pareiškimo. Su giliu nusivylimu jie konstatuos, kad ne vienu žodžiu neužsiminta patvirtinti jų apsisprendimo teisei, lygiai neginčijamai kaip kad neginčijama tautoms kitose pasaulio dalyse, tuo pačiu ir vokiečių tautai. Vietoj to jiems buvo tarta, kad Sovietų Sąjunga, ta mūsų laikų beatodairiškiausia imperialistinė galybė, yra teisėtai susirūpinusi savo saugumu Centro ir Rytų Euro-

poje. Šis karo meto mito atgaivinimas, esą sovietinė Rusija vardan savo saugumo, kadangi keliskart buvusi užpulta, turinti specialių teisių kitų valstybių sąskaita, juo labiau yra apgailėtinas, kad visiškai neatitinka istorinės tiesos. Tiek carinė, tiek sovietinė Rusija turi nepralenkiamą 300 metų savo agresiją bei užgrobimų lapą savo mažesnių kaimynų atžvilgiu. Kai kurie šiame Seime atstovaujama kraštai dešimtis kartų yra buvę carinė ar sovietinės invazijos aukomis. Esant šio tikrovei, iškelti Sov. S-gos saugumą aukščiau už jos aukų apsisprendimą yra tolygu pripažinti didžiolioms valstybėms imperialistinio užkariavimo teisės mažesnių valstybių sąskaita. Tai yra tolygu vilką saugoti nuo ėriuko. Prieš šiokią koncepciją mes esame priversti kreiptis į pasaulio sąžinę su griežtu pavergtosios Albanijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos,

Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos vardu. Vakarų galybės savo karo metų ir pokarės įsipareigojimus padėti mūsų valstybėms atstatyti savo nepriklausomybę ir laisvais rinkimais sudaryti savo vyriausybės gali gerbti ar užmiršti, bet, mes kartodami tvirtiname, kad nei JAV, nei kuri kita valstybė neturi teisės

prekiauti nenusavinamomis mūsų valstybių teisėmis mainais už tikrą ar iliuzinį pelną Berlyne ar kur nors kitur.

Audimas ir paviljonas lan-kytojus žavi. Visą laiką apie jį žmonės buriasi, graipsto paviljono leidinį apie Lietuvą ir klausinėja apie eksponatus bei Lietuvą. Atsakinėjimus jiems teikia Jaunimo Centro Studentų Ansamblio šokėjos, pasipuošusios tautiniais rūbais.

Lietuvos paviljoną nufotografavo Chicago Tribune ir daugelis fotografų, ir kelių televizijos stočių žmonės. Žymus radijo komentatorius Norman Ross labai palankiai apibūdino Lietuvos paviljoną.

Tarptautinės Parodos leidinys "Official Souvenir Program" yra paskyres Lietuvai visą puslapį su antrašte "Free Government of Lithuania." Straipsnyje yra svarbieji duomenys apie Lietuvą ir keturios nuotraukos: pajūrys, Raudonės pilis, šokėjos ir audėjos.

LAIŠKAS TARYBAI

Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavimas, Chicagoje pasiuntė sveikinimus bei savo pageidavimus Lietuvos laisvinimo klausimais Prezidentui J. F. Kennedy, Valstybės Sekretoriui D. Rusk ir JAV Ambasadoriui prie Jungtinių Tautų A. Stevensonui.

JAV Prezidento atsakymas buvo paskelbtas spaudoje anksčiau.

Dabar gautas JAV Ambasadoriaus įstaigos prie Jungtinių Tautų tokio turinio laiškas:

Dear Mr. Simutis:
In the absence of Mr. Stevenson, I am writing to acknowledge your telegram also signed by Dr. Grigaitis. I know he will be pleased to learn of your confidence in him.

You can be assured that the United States Government will continue at every opportunity to bring the plight of all the captive peoples of Eastern Europe to the attention of world opinion through the forum of the United Nations.

Sincerely yours,
WALLACE IRVIN, JR.
Director of Public Services

Liepos 28 d. Rumfordo Lietuvių namuose įvyko gaisras, padaręs klubui nuostolių už 20,000 dolerių

SKUBIAI REIKALINGAS darbininkas vyriškų švarkų kišeniams daryti, arba siuvėjas, norintis mokytis kišenių daryti. Asmeniškai kreiptis šiuo adresu: BROOKS BROS. 36-20 33 Street, Long Island City, N. Y. (Ketvirtas aukštas).

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekžiama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

SEKMAD., 1961 m. RUGPIUČIO (AUGUST) 6 d.,

visi keliai veda į metinį

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" RADIO ir "RŪTOS"

PIKNIKA

Rengiamą Didžiojo New Yorko Lietuviams

JAMAICA POLISH NATIONAL HALL & PARK

108-11 Sutphin Boulevard Jamaica, L.I., N.Y.

Gražus parkas, moderni salė, patogus privažiavimas — Veiks gausūs gėrimų ir užkandžių bufetas

- Programoje:
- "Rūtos" Ansamblio Choras ir Tautinių Šokių Grupė
 - Lietuvos gražuolės rinkimas išrinkti "Mrs. Lithuania, 1961"
 - Šokimo kontestai
 - Lietuviškos šutartinės

PIKNIKO PRADŽIA — 1 val. p.p. ŠOKIAI nuo 5 val. p.p. iki 10 val.
PROGRAMA — 4 val. p.p.

PIKNIKAS ĮVYKS BET KOKIAM ORUI ESANT

Įėjimas — \$1.00, ir 25c už ženkliuką ir N.Y. miesto pramogų taksus

Nuoširdžiai Jus kviečiame! — JOKUBAS J. STUKAS, Direkt.

Seni dokumentai...

Atkelta iš 4 psl.

Su Pabaltiju gali įvykti keisčiausių nutikimų

Amerika kol kas nepripažįsta Pabaltijo kraštų įjungimo į Sovietų S-gą. Toks Amerikos nusistatymas erzina sovietus, bet okupacinės padėties nekeičia. Tad visai suprantama, kad ir Amerika ir Sovietų S-ga nori išsukletėjusį "gumbą" suminkštinti. Esu linkęs manyti, kad Pabaltijo kraštų likimo klausimas jau seniai didžiųjų "draugų" yra išlukštentas. Nėra buvę ligi šiol patogaus momento "delnus sudaužti". Toks momentas gali atsirasti būsimose derybose ir galnet dar šiais metais? Ir nenustebkime, jei vieną kurią dieną išgirsime, kad Pabaltijo kraštų klausimas išspręstas "abiem pusėm priimtinu susitarimu".

Žodžiu, Teherano konferencijos dokumentų paskelbimas nepatarnauja Pabaltijo kraštų laisvės klausimui. Jie rodo, kad pirkimo — pardavimo aktas yra sudarytas ir partneriams teks aptarti mokėtinos sumos klausimas.

Veiksniai budi ir rašo...

C. L. Sulzbergerio straipsnio atsiradimas NYT puslapiuose nėra atsitiktinumas. Jis turi ryšio ir su Teherano dokumentų paskelbimu. Taipgi reikia žinoti, kad jungtukus, mygtukus ir kitokius skambučius. Už Pabaltijo kraštų jis užsikabino ne dėl pinigų ir ne dėl vardo, kad mes jį "šlovintume"... Tai reikia gerai mums įsidėmėti, o veiksniams skubiai padaryti Pabaltijo kraštų klausimo diagnozę.

Keistai skamba ALTos pranešimas, kad "...ALT visais Lietuvos reikalus liečiančiais klausimais budi ir padarys reikalingus protesto ir kitokius žygius, jei paaiškės, kad bus reikalinga".

Ar tik tiek???

Kai mirė Prancūzijos karalius, Versalio rūmų laikrodžis buvo sustabdytas tą, pačią valandą. Paskiau laikrodį užmiršo pasukti...

Ir ALTa, kaip tas Versalio laikrodžis, stovi neužsukta nuo tada, kai ji paskutinį kartą lankėsi pas velionį Franklin D. Rooseveltą.

Ak, Sulzbergeris!...

Sujudome linksnuoti C. L. Sulzbergerio pavardę. Jo straipsnis New York Times nėra malonus iš Pabaltijo kraštų kilusiems žmonėms. Mes siekiame Pabaltijo kraštų prisikėlimo, o Sulzbergeris perša mintį, kad

Lietuvos, Latvijos, Estijos nepriklausomybės atkūrimo klausimas būtų nurašytas ir palaidotas.

Tokių minčių puoselėjimas amerikiečių spaudoje nėra mums naudingas. Bet nieko nepadarysi. Spauda yra laisva. Joje yra galimybė laisvai reikšti savo nuomonę, kuriai galime pritarti ir galime kitaip, nei autorius galvoja pasisakyti. Ar šia galimybe mokame pasinaudoti, tai jau kitas klausimas. Sutikime, kad nemokame!

Sulzbergerio straipsnis pasirodė reikiamu laiku

Į Sulzbergerio straipsnį, nors jis mums ir nepriimtinas, privalome žiūrėti kaip į artėjančio Pabaltijui pavojaus signalą.

Straipsnis pasirodė atrių politinių įtampų metu. Du didieji pasaulio galiūnai vaikšto lyg ant skustuvo ašmenų ir kartu nešasi kopėčias, kad saugiai nusileidus prie deryboms skirto stalo.

Dangaus ir žemės ženklai lyg ir rodo, kad derybos neišvengiamos. Dar kartą bus bandoma mainikauti teritorijomis, — kai ką pirkti bei parduoti; bus deramasi dėl įtakos sferų pasidalinimo, dėl Teherano, Jaltaje ir Potsdame pradėtų, bet nebaigtų sutarčių pasirašymo.

Jie tokia konferencija įvyks, suprantama, kad joje iškilis ir Pabaltijo kraštų klausimas. Koks galėtų būti susitarimas, aiškinti dabar neverta. Dėl Pabaltijo, išlaisvinimo karo nebus.

C. L. Sulzbergeris paleido signalus... Ačiū ir už tai, Pavojus Lietuvai, Latvijai, Estijai yra didelis.

Kas daryti?

Atsakymą tegu duoda mūsų veiksniai. Nepartinio piliečio proto ir minčių veiksniai nepakenčia. Jie susikūrė labai keistai ir sukūrė keistus kalbų, rezoliucijų ir laiškelių rašymo fabrikėlius. Anot garbingo rusų tremtinio A. Gerceno, — "Jeigu tuos žmones pašauktų naujo trimito ir naujo aliarms garsas, jie kaip devynios miegančios mergelės toliau gyventų tą pačią dieną, kurią buvo užmigę".

Trimito ir aliarms garsai dėl Pabaltijo yra pasigirdę.

Ar garsai pasiekia ausis tų, kurie privalo girdėti, ženklų nėra.

Ažuolas Stelmokas, daug kartų laimėjęs įvairias varžybas, 15 m. amžiaus, jaunas akordeonistas, 3315 S. Halsted St., Chicago, Ill., ir vėl laimėjo dienraščio Chicago Tribune pavesiose varžybose A klasėje (aukščiausioje) dėl atrinkinio kandidatų į finalinių Mid-America varžybas, kurios įvyks rugp. 19 d. McCormick rūmuose. Chicago Tribune, paminėdamas Ažuolo laimėjimą, idėjo ir jo nuotrauką. Ažuolo tėvai, buvę mokytojai, Antanas ir Elena Stelmokai, daug prisidėjo prie sūnaus laimėjimo ne tik parūpindami Ažuolui gerų mokytojų bet ir kitais gerais pedagoginiais patarimais.

WHITE HORSE

Tavern

BARAS IR RESTORANAS

Duodami polaidotuviniai pietūs.

FRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Sale vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
Jaukus baras
Salė susirinkimams
vestuvėms ir
pobūviams
Gali tilpti 200 žmonių
LIETUVIŠKIEMS
suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

Literatūros vakaras Audronėje

Iš tolimų valstybių ir miestų sugužėjo lietuviai į gražiąją vilą Audronė, Ostervilleje, Cape Cod, ramių atostogų gražioje gamtoje praleisti, atsigalvinti šiltose Atlanto bangose ir sustiprinti sveikatą. Bet čia nebuvo užmirštas ir dvasinis atsigalvinimas — buvo suruoštas rašytojo Jono Rūtenio literatūrinis vakaras.

Rašytojas Jonas Rūtenis teatrinį įsigyvenimu nuotaikingai paskaitė iš savo grožinės ir literatūrinės bei jumoristinės kūrybos puikiai nuiteikdamas vasarotojus. Programai vadovavo inž. A. Novickis, paskaitydamas savo ir dr. H Lukoševičiaus ta progą

parašytus kupletus. Ta pačia proga buvo duotas Audrutės vardas naujai atidarytam ir svečių patogumui moderniškai įrengtam atskiram nameiliui.

Po meninės dalies, visi buvo pavaišinti labai skoningai ir dekoratyviai savininkės p. Jansonienės paruoštais užkandžiais ir tortais bei kavute ir gėrimais.

Šis parengimas davė vasarotojams daugiau progos suartėti ypač gyvenant tokiose tolimuose atstumoje ir pasigerėti literatūrine kūryba.

Svečių buvo iš įvairiausių Amerikos ir Kanados miestų. Teis. Ribokas su šeima iš

Omaha, Nebraska, inž. Pilkauskas su žmona iš Kanados, dr. Didžiulienė ir inž. Didžiulis iš N. J. Teis. Anuška su žmona iš New Yorko, dr. Jurkevičius su šeima iš Chicago, dr. Maurukas ir dr. Pauliukonis su šeimomis iš Ohio. Prof. D. Jucaitis iš N. J., dr. Jankauskas iš Toledo, Ohio, ponios Vizgirdienė, Strockienė ir Pilkienė iš Bostono, Garbauskienė iš Great Neck, Kazlauskas iš N. Y. ir daugelis kitų, kurių pavardžių nepajėgiau įskaityti iš Audronės svečių knygos... Buvo svečių ir iš kitų vilų — Nidos, Bangos ir Osterville Manor su sav. p. Kapočium priešaky. Tuo gražiu, prieš pora metų pradėtu, Audronės pavyzdžiu šiemet jau seka ir Osterville Manor su vėžių vakarais šeštadieniais, įvedant literatūrinę programą, ir vila Meška su parengimais jaunimui. J.K.

Remkite biznierių, kurie
skelbiasi Vienybėje.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

NORI PIRKTI AR PARDUOTI
NAMUS—TAIP PAT APDRAUDŲ
REIKALAIS KREIPKIS Į
AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21,
N. Y. — (Forest Parkway stotis)
Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės. Nė per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnį namų.

Sportinės nuotrūpos

Edvardas Šulaitis

Liepos 22 – 23 Clevelande įvyko šių metų Pabaltiečių lengv. atletikos, plaukymo ir lauko teniso pirmenybės. Nors rašant šiuos žodžius jau buvo praėjusi savaitė laiko, neteko žinoti – kas išėjo laimėtojai, kokios pasekmės buvo pasiektos ir pan. Tai pavirtina mūsų ankstesnę teigimą, jog sportinė informacija yra apgailėtinoje padėtyje. Atrodo, kad jeigu nori ką greitai sužinoti ar apie tai kitiems paskelbti, turi pats važiuoti šimtus mylių ir tokiu būdu „užvauduoti“ ten gyvenančiuosius, kurių tarpe, atrodo, yra vienas kitas raštingas žmogus.

Beje, tame mieste išeinantis laikraštis savaitės bėgyje atžymėjo tas sportines varžybas, bet tik nuotraukomis, tūpusiomis net dviejuose numeruose. Neskaitant kuklių ir nedaug ką pasakančių parašų, apie pačias varžybas nebuvo nė žodžio. Atrodytu, jog nebuvo kas rašyti, bet kam tada nuotraukas dėti? Tiesa, kai kurios nuotraukos net vykusios, pav. Amerikos vėlavą nešantis lietuvikas dėvi iš kelnaičių ištrauktus marškinėlius ir elna su šelmiška šypsena. Galima galvoti, kad tai savotiška pajauka, bet kam? Jeigu žmonės negerbia savęs ir kitų, tai juos perspėti ir papeikti reikėtų, bet nedėti jų nuotraukų pirmame puslapyje ir savotiškai reklamuoti netvarką!

Gal kada nors sužinosime ir apie aukščiau minimų žaidynių pasekmes. Tada ir apie jas trumpai parašysime. O iki to laiko – šventos kantrybės!

Liepos 28 Chicagoje buvo „Soccer day“. Taip, „Soccer day“, panašiai kaip vasario

16 d. čia būna „Lithuanian day“ arba kitomis datomis – gyvulių globos diena, aguonų diena, apšvalymo diena ir t.t. Europietiškojo futbolo (beje, šis futbolas yra populiarus P. Amerikoje ir daugelyje neeuropietiškių kraštų) ši diena buvo neblogas pasigardžiavimas.

Didysis Soldiers Field (talpinąs virš 100,000 žiurovų) matė futbolo susitikimą tarp Ispanijos Espanol ir Austrijos Rapid komandų. Apie 20,000 žmonių (kas yra vienas iš rekordinių žiurovų skaičių Chicagoje) šlame stadijone „paskendo.“ Tačiau atvykusieji nesigailėjo, nes matė reto įdomumo susitikimus. Pagrindinių rungtynių priežaismyje Chicago rinktinė sudorėjo (6:0) naujai iškeptą JAV mėgėjų taurės nugalėtoją St. Louis Kuris. O po to Rapid sunkiai (5:4) sutvarkė Ispanus. Taigi per šias dvi rungtynes krito net 15 įvarčių, kurių dauguma buvo gana gražūs. Tokios rungtynės duoda gerą paskatinimą mažiau futbolo besidomintiems žmonėms, taigi yra neblogi šios sporto šakos „ambasadoriai“.

Tiesa, šių elučių autoriui rungtynes teko stebėti iš spaudos tribūnos, esančios Soldiers Field kolonų viršuje. Amerikiečių spaudos atstovai šį susitikimą vis dėlto nepalaikė labai svarbiu: iš apie 30 kviestųjų anglų ir užsieniečių kalbomis Chicagoje išeinančių laikraščių atstovų atsilankė tik apie dešimtis.

Ką gi padarysi, pradžia yra sunki, tačiau „sakeris“, atrodo, vistiek po truputį ir Chicagoje žengia į priekį. Tokiame New Yorke jis jau gerokai šoktelėjo pirmyn susavo tarptautine lyga.

Grakščios vilnietės meninės gimnastikos pratimuose.

Eina kalbos apie 1961 m. S. Amerikos liet. sporto žaidynių II–jį ratą rugsėjo mėn pradžioje, kuris žada „atsibūti“ Bostone. Kaip girdėjau – Bostonas yra neblogas miestas, lietuviai vaišingi, padorūs ir t. t. Bet ten sportinė veikla kažkaip neišsiplėtė ir jeigu neskaityti vyrų tinklininkų, tai apie Bostono lietuvų sportininkus bemaž niekas ir nežino.

Tačiau dabar ten vyks žaidynių vasaros ratas (galia, jame tinklinio nebus). Iš Chicago, Clevelando, Omahos, Toronto, Montrealio (gal iš Los Angeles bei Seattle) yra laukdama šimtų žmonių, kurie nuvažiuotų pasižiūrėti kaip bostoniečiai gyvena, na ir ta proga pasportuoti.

Gal ir gerai būtų jeigu jie ten važiuotų: iš to pasipelnytų amerikiečių įvairios kompanijos (visi gerai žinome kiek nuvežti Chicago ir Clevelando virš 100 žmonių ten kainuotų). Bet patys sporto klubai yra kitos nuomonės. Kiek teko girdėti, Chicago Lietuvos futbol klubas toms dienomis žada surengti didelį futbolo turnyrą, Montrealio lietuviai – sporto šventę ir pan.

Mūsų nuomone, rengti sporto varžybas ten, kur tebėra saujelė sportininkų yra didelis nesupratimas. Praėjo jau tie laikai, kada sportininkai važiuodavo į žaidynes „pasižmonėti“ ir čia išaugusi karta į tą dalyką visai kitaip

žiūri. Taip, ir jie nori „pasižmonėti“, tačiau kartu reikalauja, jog už tai būtų užmokėta (kelionės išlaidos). Na, o čia jau ir atsiranda ta klūtis, kurią peržengti nelabai galima arba tik vienais, antrais metais dar įmanoma, bet ne kas metal.

Koks gi tikslas yra, sakysime, Chicago Lietuvos ir Tauro futbolininkams važiuoti 2,000 mylių į abu galus), ten sužaisiti tarpusavyje rungtynes ir pasidalinti I–II vietą, kaip kad yra įvykę žaidynėse Detroito. Nuo to laiko šių komandų pajėgumas dar labiau paauogo, tad jiems stipresnių varžovų kaip ir nėra. Gal būtų reikšmingas parodyti bostoniečiams Chicago futbol klase, tačiau jie gali dar aukštesnę klasę pamatyti nuvažiavę į netoliese esantį New Yorką.

Prie ko tokie nesupratimai prives, pamatysime pagyvenę. Tačiau jau viena aišku, jog bendram lietuvų sporto labai jie nieko gero neduos.

(Tos sporto žaidynės bus New Yorke. Vien. Red.)

Kaip praneša sporto bičiulis K. Baronas iš Hamiltono, vietos sportininkas Gediminas Paltarokas liepos 23 d. laimėjo Hamiltono ir apylinkės lauko teniso pirmenybes. Žaisdamas su viena kanadiečių, mūsiškis užėmė II vietą.

Savo pranešime K. Baronas apgailėstauja, jog G. Paltarokas, kuris praėjusiais metais yra buvęs Kanados pabaltiečių lauko teniso meistras, nebuvo pakviestas net į lietuvų rinkinį pabaltiečių žaidynėms (jos įvyko liepos 22 – 23) Dėl tokio įvykio užirūstinęs, į tas varžybas nebevyko pakviestais hamiltonietis J. Giedraitis, buvęs Kanados jaunųjų plaukymo meistras. Kaip rašoma, pastarasis nevažlavęs „protestuodamas prieš tokį mūsų vadovybės (sportinės) neapdairų žygį.“

Nors ir sutinkant, jog visokio „neapdairumai“ labai numuša moralę, tačiau kažin ar ar buvo naudingas toks protestas, nes jis atnešė daugiau žalos (Jeigu taip galima išsireikšti) bendrai Lietuviams, o ne tai vadovybei, kuri vargu ar ką nors ima į galvą (kaip praktika parodė).

RAINBOW CORNER BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS Savininkas

Salė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N.Y.

Tel. Virginia 6-9506

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: Stagg 2-5938

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS

280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams, sokiams ir kitokiems pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVergreen 4-9672

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIŪNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.

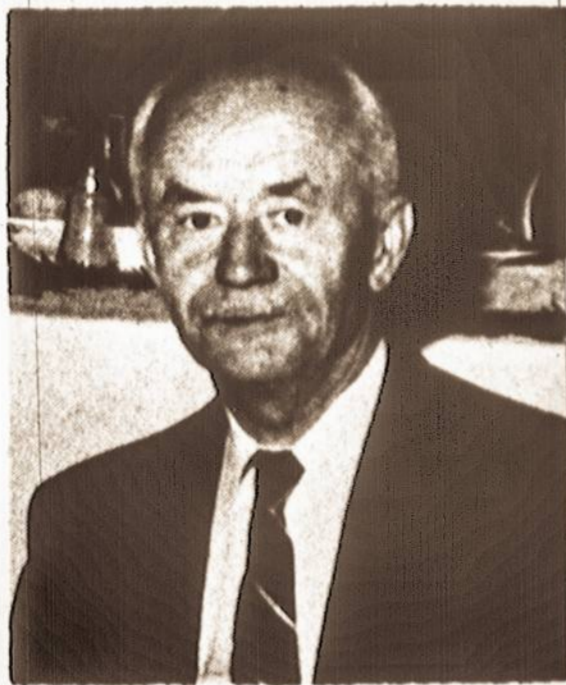
Telefonas: Virginia 3-3544

MIRĖ DR. JUOZAS PAULIONIS

Liepos 30 d. nuo širdies smūgio mirė dr. Juozas Paulionis, Kings County ligoninės vicedirektorius. Mirė Sayville, L. I., plaudamas žolę savo namų darže. Velionis buvo 66 m. amžiaus.

Dr. J. Paulionis Amerikoje gimęs, augęs ir mokslus ėjęs, bet visą amžių buvo aktyvus lietuvių bendruomenės narys. Gerai mokėjo lietuvių kalbą ir buvo ilgametis Vienybės skaitytojas. 1920 m. baigęs Columbijos universiteto gydytojų ir chirurgų kolegiją, dr. J. Paulionis tais pačiais metais pradėjo medicinos praktiką Brooklyne. Be to, jis buvo žinomas kaip vaikų ligų specialistas. 1954 m. jis buvo paskirtas atsakomingsiems pareigoms Kings County ligoninėje. Bet jau prieš tai, 1951 m., dr. J. Paulionis dalį savo ofiso Brooklyne užleido dr. V. Paprockui. Vėliau, budamas užimtas Kings County ligoninėje, dr. Paulionis iš savo ofiso Brooklyne (Bushwick Avenue) visai pasitraukė, palikdamas jį vienam dr. V. Paprockui.

Medikų, ypač specialistų tarpe, dr. J. Paulionis buvo laikomas dideliu autoritetu, anot vieno gydytojo, "medicinoje pažengusiu 20 metų toliau, negu kiti gydytojai."

Velionis dr. J. Paulionis

Dr. J. Paulionio laidotuvės įvyko rugpiūčio 2 d. Palaidotas šv. Jono kapuose. Liko žmona Nellie (buvusi Jarmolevičiūtė) sūnus Juozas, Jr., dukterys Ona ir ponia Dorothy Zenie, trys broliai ir dvi seserys.

Mirė J. Tolišius

Jonas Tolišius, 70 m. amžiaus, gyvenęs 139 - 15 86th Road, Jamaica, N. Y., mirė rugpiūčio 2 d. Palaidotas rugpiūčio 5 d. iš Apreiškimo parapijos bažnyčios į šv. Jono kapines. Liko sūnus Jurgis, duktė Eleonora, trys broliai, sesuo ir kiti giminės. Velionis buvo ilgametis Vienybės skaitytojas. Užuojauta likusiems šelmos nariams. Laidojo S. Aromiskis.

Garsiosios vilos Audronė savininkai dr. Ed. ir Marija Jansonai praneša, kad atidarius naujai ir moderniškai įrengtą atskirą namelį "Audronė" svečių patogumui atsi-rado daugiau kambarių todėl rugpiūčio ir rugsėjo mėn. (iki Labor Day) dar yra laisvų vietų ir priimami užsakymai kreiptis Audronė - Jansonas, 87 East Bay Road, Osterville, Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-8425.

Ona Paškevičienė, buvusi Alytaitė, ilgametė Vienybės skaitytoja, mirė liepos 11 d. sulaukusi 68 m. amžiaus. Velionė buvo kilusi iš Kunigiškių kaimo, Barininkų valsčiaus, Vilkaviškio apskrities. Liko vyras Vincas, sūnus Albertas, duktė Aldona, žentas M. Levonas, du anūkai ir sesuo Uršulė.

Dėl žudynių Lietuvoje

Lietuvos okupantas rusas 1941 m. birželio mėn. 26 d. Panevėžyje iš apskrities ligoninės darbo metu išsivedė tris daktarus chirurgus - J. Žemgulį, St. Mačiulį ir A. Gudonį ir netoli ligoninės juos visus tris bestiališkai nužudė; kartu nužudė ir medicinos seserį Kanevičienę.

Lietuvių visuomenė, rodos, 1942 m., nužudytiems gydytojams prie ligoninės buvo pastatiusi paminklą. Grįžęs 1944 m. į Lietuvą, okupantas minėtąjį paminklą sunaikino, slėpdamas nuo būsimų kartų savo kruvinus nusikalstamus darbus.

Pastatčius minėtąjį paminklą, jo fotografijos buvo platintos Lietuvių visuomenėje. Jei kas turėtų tų fotografijų, atsiliepkite. Norėčiau susitarti dėl jų perfotografavimo spaudos reikalams. Atsišaukusiems būsiu labai dėkingas. Rašykite: Dr. A. Matulionis, Wallum Lake, Rhode Island.

MARKET CAFE, INC.

BARAS IR RESTORANAS
Bronius Malevičius ir Vincas Kezenius, sav.
1120 HOLLINS ST. BALTIMORE 23, MD.
Tel. MU 5-9623

Kaip jau buvo pranešta, dr. A. Zarskus siuntintų į Lietuvą persiuntimo įstaigą, Baltic Parcel Service, perkėlė iš Stamford, Conn. ir ji dabar veikia plačiai žinomo A. Petrausko Park Hill Realty namuose, 84 - 17 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. Telefonas: VI 6-3330. Norintiems į Lietuvą siųsti dovanas bus patogus šia įstaiga naudotis, nes ji yra pačiame lietuvių kolonijos centre.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.

Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografi, dulkių siurbiai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Aprauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: VIRGINIA 3-1477

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis. Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RESTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.

Stiklinis baras, viena gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9533

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STagg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

VIENYBĖ

Juozas ir Julė Vitkai šią savaitę išvyksta į Miami, Florida kur jie nusipirko gražius namus ir žada pastoviai apsigyventi.

St. Pauža, buvęs Vienybės biuro vedėjas, yra sunkiai susirgęs ir paguldytas Kings County ligoninėje.

Leokadija Mačiūnienė, ši penktadienį išskrenda į Rio de Janeiro, Brazilija, kur gyvena jos tėvai. Mačiūnienė žada ten apsigyventi.

Inž. Jurgis Valaitis su žmona Nijole grįžo iš Meksikos, kur praleido atostogas, taip pat aplankė senovės aztekų paminklus ir kitas istorines bei idiosines vietas.

Dr. Aldona Šlepetytė, New Yorko universiteto romėnų literatūros profesorė, išvyko į Psiryžiu, kur Sorbonos universitete turi mokslinės srities reikalų. Ta proga aplankys ir kitas aukštojo mokslo institucijas. Apsistoję pas seserį Birutę Venckuviene.

Vytautas Lapšys, Lietuvių sluvėjų lokalo pirmininkas, su sūnums Leonardu, 21 metų, bebaigiančiu Brooklynso Technologijos Institutą.

Alfonsas Ranonis, Vienybės bičiulis, dirbęs viename milijonierių klube, Floridoje, šiuo metu lankosi Brooklyne. Atgal į Floridą išvyksta spalio mėnesio pabaigoje.

Vincas ir Ona Zaveckai lietuvių sluvėjų lokalo piknike, kuris įvyko praeitą šeštadienį, Jamaica, N. Y. Vincas Zaveckas, Vienybės skaitytojas nuo 1905 m., šių metų pradžios pradžioje pasitraukė iš sluvėjų lokalo pirmininko pareigų. Jose išbuvęs daugiau kaip šimtmečio ketvirtį. Dabar tas pareigas eina Vyt. Lapšys.

Fleonorą Budrytė, Elizabetho vienybės Jurgio Budrio dukterė, išvyksta šešių mėnesių kelionei aplink pasaulį. Europoje aplankiusi Lietuvą, Lenkiją, Graikiją ir kitas šalis, Budrytė vyksta į Turkiją, o iš ten į Japoniją ir kitus Tolimųjų Rytų kraštus. Į Ameriką grįž per Pacifiką.

A. Skirius, Lietuvių Dienų leidėjas, atvykęs automobiliu iš Los Angeles, Cal. su žmona Bronė, dukra Rūta ir sūnumis, Vincu ir Jonu, lydėmas D. Klingos, lankėsi Vienybės istaigoje.

J. Mačiulis, biznierių Vienybės skaitytojas, planavęs su D. Klinga pakeliauti po Ameriką, dėl ligos, turėjo kelionę atidėti.

Trys suvažiavimai Lake Hotel

Lake Hotel, Asbury Park, N. J., atšilus orui, per paskutines dvi savaites įvyko net 3 suvažiavimai. Liepos 22 d. Moterų Klubas iš Newarko, vadovaujamas J. Trečlokienės, turėjo savo metinę išvyką ir pietus. Dalyvavo apie 50 moterų. Sekančią dieną, liepos 23, čia įvyko Rytų Apygardos Tautininkų suvažiavimas. Dalyvavo apie 70 asmenų, jų tarpe naujas centro valdybos pirmininkas V. Abraitis. Liepos 29 d. Newarko Lietuvių Demokratų Klubas, vadovaujamas Sreibikausko, apie 50 asmenų, lankėsi taip pat Lake Hotel.

Ši šeštadienį, rugpjūčio 5 d., vakare, Lake Hotel, "Anchor Room" patalpose, be Alg. Kačanausko vadovaujamos muzikos, bus ir programa, kurią atliks žymus smuikininkas T. Katzas, Rūtos ansamblio solistas Liudas Stukas ir Vacis Baranauskas. Be to, atvyksta Vienybės redaktorius J. Tysliava su foto reporteriu J. Tysliava, Jr.

Per šias dvi savaites čia lankėsi iš New Yorko: Valtiekaitienė, Sileikienė, dr. Valtiekaitytė, dr. Kudirka, dr. West, prof. Jonynas, Špokas, Meilūnas, Mačiulis ir kt. Iš Elizabetho dr. Petrauskas su poniu, B. Lokis, Šlepečiai, Lukosevičiai, J. Didžbalis, adv. Kirk, buvęs Elizabetho burmistras; iš Petersono — Kazukauskai, iš Philadelphiajos Elen Staba, iš kitų vietovių — Kljuskaitė, Zagreckas, Gražulis, Stongvilai ir kiti.

Jie daugiausiai dirbo ir prakaityvo metiniame lietuvių sluvėjų lokalo piknike, kuris įvyko praeitą šeštadienį, Jamaica, N. Y. Iš kairės - J. Petersonas, T. Jagela ir P. Kadakauskas.

J. Tysliavos, Jr. nuotraukos Jurgis ir Marija Diržiai su motina ir vaikais lietuvių sluvėjų lokalo piknike, įvykusiame praeitą šeštadienį, Jamaica, N. Y. Diržienės motina Ona Stankuvienė (antra iš dešinės) kaip žinoma, praėitų metų rudenį atvyko iš Lietuvos aplankyti dukters, žento ir anūku. Stankuvienė, kuri nori grįžti į Lietuvą, tebelaukia leidimo iš Maskvos.

Ella Abrolait, iš Belmar, N. J. praneša, kad ji su vyru Gustavu Queen Mary laivu išvyksta į Europą rugpjūčio 9, o ne rugpjūčio 16, kaip buvo paskelbta. Laivas iš New Yorko uosto išplaukia 4 val. po pietų, bet, kaip Trečlokų agentūra praneša, norintieji Abrolaičius išleisti, gali atsilankyti laive 2 val. p.p.

Dr. V. Paprockas ir konsulas A. Simutis savo atostogas praleido žuvaudami Maine valstybės ežeruose, Rumfordo apylinkėse.

Valdybos pirmininkui adv. Vyt. Abraitčiui.

Po programos, pirm. A. S. Trečlokas pranešė staigmeną; ant stalo buvo padėtas didelis tortas knygos formoj, sveikinant Juozą Krallkauską jo gimtadienio proga. Visi sudainavo "Ilgiausių metų", reikšdami J. Krallkauskui pagarbą. Mat, jis, būdamas 83 metų amžiaus, dalyvauja kiekviename lietuviškame rengime ir visuomet pasižymi savo aukomis tautiškiems reikalams. Dėkodamas už tokią staigmeną, jis visus pavaišino skaniais gėrimais. Vėliau prie kavutės visus vaišino skaniu pyragu.

R. K.

Sėkminga išvyka

Liepos 23 d. Newarko Tautinės Sąjungos 5 skyrius, Rytų Apygardai pritariant, surengė išvyką į Lake Hotel, Asbury Park, N. J.

Per pietus rengimo komisijos pirmininkas J. Krallkauskas pasveikino dalyvius ir toliau vesti programą pakvietė Apygardos pirm. A. S. Trečloką.

Pagrindinis kalbėtojas buvo kviestas ALTS Centro pirm. adv. Vytautas Abraitis. Jis kalbėjo bendrais ALTS veiklos reikalais. Dalyvavo ir kiti Centro valdybos nariai; A. Senikas, dr. B. Nemickas ir E. Čeklenė. Jie irgi buvo pakviesti tarti žodį.

Iš penkių Rytų Apygardos skyrių dalyvavo 65 nariai, būtent, iš Brooklynso, Woodhaveno, Elizabetho, Newarko ir Philadelphiajos. Jų pirmininkai papasakojo apie savo skyrių veiklą ir kitus reikalus. Philadelphiajos skyriaus pirm. J. Česonis pareiškė, kad būtų naudinga įsigyti savo patalpas

ALTS Rytų Apygardos vardu. Buvo paprašyti ir kiti nariai tarti žodį. Kalbėjo J. Sirusas, B. Vyllaudas, P. Pūronas, V. Rastenis, dr. E. Noakas ir N. Kulbokienė.

Svečių tarpe buvo pastebėti: Pakniai, Garoliai, Budreckis, Norušiai, Giraitienė su dukra ir kiti.

Išvyka buvo sėkminga ir todėl rengėjai dėkoja visiems dalyviams, visų ALTS skyrių pirmininkams, Rytų Apygardos valdybai, ypačiai Centro

JONO ALEKNOS mirties metinių proga rugpjūčio 12 d. 10 val. ryte, Apreiškimo parapijos bažnyčioje, bus atnašaujamos mišios. Po mišių - paminklo pašventinimas, kuris įvyks St. Charles kapinėse, Farmingdale, Long Island.

ONA ALEKNIENĖ